

Finansdepartementet  
Budgetavdelningen, Strukturenheten  
Alice Hallman  
103 33 Stockholm

Stockholm  
2026-02-04

Vår referens  
Patrick Krassén

Dnr  
Fi2025/01857

## Remissyttrande

Produktivitetskommissionens betänkanden *Goda möjligheter till ökat välbstånd* (SOU 2024:29) och *Fler möjligheter till ökat välbstånd* (SOU 2025:96)

Företagarna har getts möjlighet att avge remissyttrande om de angivna betänkandena. Här följer våra synpunkter.

### Förslagen i korthet

Produktivitetskommissionen har lämnat två betänkanden till regeringen, som båda spänner över ett stort antal politikområden och tillsammans omfattar flera hundra policyförslag. Vissa av dessa förslag är mer specifika än andra.

Företagarna har tagit del av förslagen med stort intresse. Vi har också lagt fram förslag för ökad produktivitet på skatteområdet, i rapporten *Produktivitetskarusellen* (2024).<sup>1</sup> Företagarna har därtill lämnat remissyttranden och på andra sätt framfört politiska förslag på ett flertal av de i betänkandena berörda områdena. Nedan följer våra synpunkter på respektive förslag, i den ordning den framställts i respektive betänkande.

### Företagarnas inställning

*Förslag: En bestämmelse bör införas i riksdagsordningen som anger att ett utskott får väcka förslag om ändringar i statens budget för löpande budgetår endast om det finns särskilda skäl.*

Företagarna tillstyrker förslaget, då det på marginalen kan antas leda till en mer ordnad budgetprocess och gör det demokratiska ansvarsutkrävandet enklare.

*Bedömning: Produktivitetskommissionen bedömer att riksdagspartierna bör träffa en överenskommelse som stärker det så kallade reservationsförbudet. Reservationsförbudet bör gälla alla utskott som behandlar lagförslag om statens inkomster, oberoende av om yrkandena förstärker eller försvagar statens budget. Det bör även övervägas om reservationsförbudet ska gälla under en längre tid än fram till årsskiftet.*

Företagarna tillstyrker förslaget, då det skapar förutsättningar för en mer förutsägbar ekonomisk politik, där förslag som följer av budgetens rambeslut i högre grad kan förväntas godkännas av riksdagen.

<sup>1</sup> [Krassén, 2024](#)

*Bedömning: Regelgivningsprocessen behöver utvecklas och tydligt skärpas i syfte att säkerställa proportionerliga regelverk och därmed möjliggöra ökad konkurrenskraft, tillväxt och produktivitet i svenska företag. Minskad regelbörda och ökad kvalitet i regelgivningen är även av betydelse för produktiviteten i offentlig sektor samt för andra enskilda än företag. För att åstadkomma detta krävs:*

- Ökad medvetenhet och ett aktivare arbete med regelförenkling i hela Regeringskansliet och hos myndigheterna.
- Tydligare och mer uppstyrda processer för att säkerställa förenklingsperspektivet i regelgivningen.
- Bättre konsekvensutredningar ex ante samt uppföljning och utvärdering av regelverkens effekter ex post.
- Att särskild kompetens rörande regelförenkling samlas hos en aktör i staten och att mer resurser tillförs för att ta fram metodstöd och stötta myndigheterna i dessa aspekter.
- Mer strukturerad dialog med de aktörer som påverkas av och har att uppfylla regelverk.
- Aktiv uppföljning och kontroll av att myndigheterna beaktar förenklingsperspektivet i sin regelgivning.
- Ansvarsutkrävande av både myndigheternas och regeringens arbete med regelförenkling.

Företagarna tillstyrker den generella inriktningen i förslagen.

*Förslag: Ekonomistyrningsverket (ESV) får uppdraget att hålla samman arbetet inom staten med regelförenkling, konsekvensutredningar och utvärderingar av regelverk. I uppdraget ingår att utveckla kompetensen på området, utgöra stödfunktion till myndigheter samt granska myndigheternas arbete och etablera former för dialog och inspel från näringsliv och allmänhet. ESV ges i uppdrag av regeringen att bygga upp en funktion för detta ändamål och övertar de uppgifter på området som i dag ligger på Tillväxtverket.*

Företagarna ställer oss tveksamma till förslaget. Vi förordar att i stället slå samman de befintliga Regelrådet, Förenklingsrådet och Implementeringsrådet och att placera det sammanslagna rådet inom Regeringskansliet, förslagsvis under Statsrådsberedningen. Inspiration kan hämtas från Tysklands Normenkontrollrat.

*Förslag: Kraven skärps på de konsekvensutredningar som ska utföras av förvaltningsmyndigheterna enligt dagens Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Konsekvensutredningen ska påbörjas så tidigt som möjligt och stå i proportion till förslagets eller beslutets omfattning och effekter.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Utöver dagens bestämmelser ska konsekvensutredningarna vad gäller myndigheternas föreskrifter innehålla:*

– En samhällsekonomisk analys som inkluderar en bedömning av de nyttor som reglerna beräknas skapa i förhållande till de kostnader som reglerna beräknas orsaka för företag men även för andra enskilda och offentlig sektor. Myndigheten bör tydligt motivera och påvisa att regelverkets positiva effekter överstiger de negativa, både på kort och lång sikt. Om den samhällsekonomiska analysen visar att regeländringen skulle innebära inte oväsentliga negativa nettoeffekter ska regeringens medgivande att besluta föreskrifterna inhämtas. Detta bör stadgas i förordning (2014:570) om regeringens medgivande till beslut om vissa föreskrifter. Regeringen bör samlat redovisa sådana medgivanden, bl.a. i sin rapportering till riksdagen (se vidare nedan).

Företagarna tillstyrker förslaget.

*En bedömning av den samlade befintliga regelmassan på området i syfte att dels identifiera förenklingar som kan kompensera för eventuella kostnader för företagen som de föreslagna regelförändringarna innebär, dels utröna om det finns behov att genomföra en fördjupad analys (utvärdering) av det samlade regelverket i syfte att identifiera möjliga förenklingar.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*En redogörelse för de samråd som ägt rum med företag och andra som kan påverkas av de föreslagna regelförändringarna.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*En bedömning av om tillämpningen av regelverket i någon del skulle bli mer effektiv genom ökad samverkan mellan berörda myndigheter.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

*En bedömning av möjligheterna att genom digitala lösningar underlätta och minska företagens och andra enskildas kostnader för att uppfylla regelverket.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*En bedömning av möjligheterna och lämpligheten i att tillämpa så kallade regulatoriska sandlådor eller annan försöksverksamhet för att testa och utforma reglerna på ett sätt som i möjligaste mån begränsar företagens kostnader och andra negativa konsekvenser.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

*En redogörelse för hur regelförändringens konsekvenser kan följas upp eller utvärderas. Myndighetens slutsatser avseende punkterna ovan ska motiveras och dokumenteras.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

*Förslag: Den granskande funktionen på ESV ges återremitteringsrätt på konsekvensutredningar som görs av statliga förvaltningsmyndigheter. Föreskrifter får inte beslutas förrän ESV har godkänt konsekvensutredningen. Även här bör dock en proportionalitetsprincip gälla. Bland annat ska rutinmässigt återkommande beslut av mer administrativ karaktär som exempelvis fastställande av prisbasbelopp, statslåneränta etc. vara undantagna.*

Företagarna är generellt positiva till återremitteringsrätten, men anser att den bör tillfalla det sammansatta råd som förordas ovan, samt även innefatta konsekvensutredningar i förslag från regeringen.

*Om analysen visar att regeländringen skulle innebära inte oväsentliga negativa samhällsekonomiska nettoeffekter, ska regeringens medgivande att besluta föreskrifterna inhämtas. Detta bör stadgas i 2 § i förordning (2014:570) om regeringens medgivande till beslut om vissa föreskrifter, där motsvarande bestämmelse i dag finns rörande budgetära kostnader.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Produktivitetskommissionen bedömer det inte rimligt att som i dag endast kräva medgivande från regeringen om föreskriften orsakar kostnader för offentlig sektor, men inte ställa samma krav om föreskriften skapar stora kostnader för de som har att uppfylla regelverket, eller om det har negativ effekt på samhällsekonomin. Regeringen bör i samband med detta ta bort 4 § i förordning 2014:570 om inte tydliga skäl talar för att den behövs.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

*Även om den samhällsekonomiska analysen visar en positiv nettoeffekt bör regelgivaren alltid undersöka om någon annan regel kan förenklas eller tas bort för att kompensera för ökad bruttobörda för regelobjekten. Vidare ska bestämmelsen i dagens förordning (2007:1244) om*

*konsekvensutredning vid regelgivning att det ska göras "en beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd" fortsatt gälla. ESV bör bistå med metodologi och stöd i processen.*

Företagarna instämmer med förslaget, men förordar att synpunkter ska kunna ges av andra än ESV, i enlighet med ovan angivna kommentarer.

*Förslag: En konsekvensutredning ska även göras i samband med att myndigheter hemställer till regeringen om nya eller förändrade regler.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Staten bör regelbundet och strukturerat inhämta synpunkter och förslag från företag och andra berörda i syfte att identifiera möjligheter till förenklingar av regelverk. Förslag: Ekonomistyrningsverket (ESV) ges i uppdrag att ansvara för inhämtning, bearbetning och vidare hantering av inkomna synpunkter och förslag. ESV ska beakta synpunkterna i sitt arbete med regelförenkling. Företag ska kunna lämna sådana synpunkter och förslag via webbplatsen verksamt.se. Applikationen utvecklas i denna del så att även kommuner, regioner och statliga myndigheter kan använda den för att lämna synpunkter och förslag. Inkomna synpunkter och förslag ska regelbundet kommuniceras till ansvarigt departement och myndighet. ESV ska årligen sammanställa de synpunkter som inkommit och redovisa dessa i en särskild skrivelse till regeringen.*

Företagarna tillstyrker förslaget, med förbehållet att uppdraget kan läggas på annan instans än ESV.

*Förslag: Genomför regelförenklingskampanjer med bl.a. den danska kampanjen "Meld en regel" som förebild. Det kan ske sektorsvis genom att myndigheter får i uppdrag att genomföra kampanjer inom t.ex. vård, äldreomsorg, byggande, tillståndsprövning, socialtjänst, polis m.m.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Vad gäller förvaltningsmyndigheters föreskrifter ska konsekvensutredningen som föregick beslutet om föreskrifterna uppdateras inom tre månader från ikraftträdandedatumet. Den uppdaterade konsekvensutredningen ska skickas till ESV som ska godkänna den på samma sätt som den ursprungliga konsekvensutredningen (se tidigare avsnitt). ESV ska hålla ett register över genomförda konsekvensutredningar samt tillse att uppdatering av dessa sker. En översiktlig sammanställning, inklusive bedömning av hur myndigheterna uppfyller kraven, ska ingå i ESV:s rapportering till regeringen.*

Företagarna anser att förslaget ter sig relativt krångligt, och återupprepar ovan framfört förslag avseende ansvarsfördelning, men lämnar i övrigt förslaget utan synpunkt.

*Förslag: Lagar och förordningar med betydelse för företag, individer eller offentlig sektor ska utvärderas inom fem år efter att de har trätt i kraft. Detta ska anges i beslutet om de nya reglerna. Det ska också anges vilken myndighet som är ansvarig för att utvärderingen sker. Uppdraget att utföra utvärderingen bör läggas på relevant analys- och utvärderingsmyndighet eller genomföras i särskild form på uppdrag av regeringen, exempelvis som en SOU. Regeringen ska årligen till riksdagen redovisa vilka utvärderingar som har genomförts samt vilka åtgärder för förenkling som vidtagits med anledning av utvärderingarnas resultat. Kravet på utvärdering samt påföljande process bör stadgas i lag.*

Företagarna anser att förslaget är bra i sak, men ställer oss frågande till vad det förväntas göra för skillnad i sak.

*Förslag: Utvärderingar av regelverk ska bl.a. innehålla:*

- En bedömning av reglernas målpåfyllelse och fortsatta behövlighet.*
- En samhällsekonomisk analys som bl.a. inkluderar en bedömning av de nyttor som*

regelförändringarna beräknas ha skapat i förhållande till de kostnader som de beräknas ha orsakat för företag och andra, inklusive en analys av reglernas effekter på företagens produktivitet och konkurrensförmåga.

– Förslag på förenklingar eller slopande av bestämmelser i det aktuella regelverket i syfte att minska kostnader och andra negativa effekter för berörda företag och andra aktörer.

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning:* Det bör genomföras utvärderingar även av befintliga regelverk. Sådana utvärderingar ska innehålla samma analyser och redogörelser som de obligatoriska utvärderingar som ska ske av lagar och förordningar efter fem år. Utvärderingarna kan initieras av särskilda analys- och utvärderingsmyndigheter, den nya förenklingsfunktion som föreslås inrättas på ESV eller av regeringen. Utgångspunkten bör vara att prioritera områden där förenklingar bedöms ha störst positiv potential. Regeringen ska årligen redovisa detta arbete redovisningen till riksdagen.

Företagarna tillstyrker förslaget, med ovanstående förbehåll avseende organisation.

*Förslag:* Regeringen ska i en särskild skrivelse till riksdagen årligen redovisa hur den har agerat för att minska regelbördan för företag och andra. I skrivelsen ska redogöras för och relateras till de utvärderingar av regelverk som har genomförts enligt förslagen ovan, arbetet med uppdaterade konsekvensutredningar av föreskrifter, samt de synpunkter på regelverk som inkommit till ESV via den webbfunktion som föreslås ovan.

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag:* De bestämmelser som krävs för att genomföra förslagen ovan rörande en ny funktion för förenklingsfrågor i ESV, högre krav på och uppdateringar av konsekvensutredningar m.m. samlas i en ny förordning tillsammans med kvarvarande bestämmelser från dagens förordning 2007:1244 om konsekvensutredning vid regelgivning. I samband härmed upphävs även förordningen (2011:118) om myndigheters inhämtande av yttrande från Regelrådet. Regeringen ger ett uppdrag till ESV att bygga upp förenklingsverksamheten i enlighet med Produktivitetskommissionens förslag och överväganden. Särskilt fokus bör vara på att säkerställa den kompetens som krävs för att kunna genomföra verksamheten effektivt och med erforderligt genomslag. Bestämmelser för att genomföra förslagen som rör regeringens agerande, exempelvis årlig rapportering till riksdagen om utvärderingar, vidtagna åtgärder för förenkling m.m., bör i huvudsak stadgas i lag.

Som angetts ovan förordar Företagarna att denna funktion samlas i ett separat råd, inte under ESV.

*Bedömning:* Det bör tydliggöras att myndigheter som tillämpar regler som påverkar företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt ska beakta företagens särskilda förutsättningar i sitt arbete i förhållande till företagen. Detsamma gäller förutsättningarna för andra enskilda samt offentlig sektor. Det handlar till del om ett förtydligande av den serviceskyldighet som redan i dag följer av 6 § Förvaltningslagen (2017:900). Regeringen bör aktivt integrera perspektivet i sin styrning av respektive myndighet och ge myndigheterna förutsättningar att fullgöra uppgiften. Förslag: Perspektivet tydliggörs i instruktionerna för relevanta myndigheter. Ekonomistyrningsverket ges i uppdrag att rikta kunskapshöjande insatser till myndigheterna för ändamålet.

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

*Bedömning:* regeringen bör:

– Fortsätta att driva på för regelförenkling i EU-samarbetet.

– Aktivt och prioriterat följa upp pågående och nya initiativ med att förenkla EU-regelverket.

Konkret i närtid gäller det de mål som slås fast i kommissionens meddelande om konkurrenskraft (EU-kommissionen, 2023b).

Företagarna tillstyrker överlag förslagen.

*Bedömning: EU-regleringars konsekvenser för företag verksamma i Sverige behöver belysas bättre i syfte att ge fullgoda underlag till regering och riksdag inför fastställande av svenska positioner i EU-förhandlingar. Alla förslag från EU:s institutioner, inklusive tidiga initiativ så som meddelanden från kommissionen, bör så tidigt som möjligt skickas på remiss till företrädare för näringslivet och andra relevanta aktörer. Det är nödvändigt att sedan upprätthålla en dialog med berörda aktörer, inkl. företrädare för företagen, under ärendets gång för att kunna uppdatera positionen när EU-förslagen revideras. De samråds- och referensgrupper som ovan föreslås inrättas hos ESV bör kunna användas även för EU-frågor.*

Företagarna har inga invändningar.

*Vidare bör regeringen:*

*- Så tidigt som möjligt tydligt informera riksdagen om EU-förslags möjliga konsekvenser bl.a. för företag. Beskrivningarna av detta i faktapromemoriorna till riksdagen bör utvecklas. Det bör t.ex. alltid tydligt framgå vilken risk det finns för dubbelreglering i förhållande till nationella regelverk och hur detta kan undvikas. Därtill bör en bedömning av kostnader och andra konsekvenser för företagen redovisas.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*- Aktivt och prioriterat använda det implementeringsråd som föreslås i Budgetpropositionen för 2024 samt om sedan bedöms lämpligt överväga att utvidga verksamheten och ge den en tydligare institutionell form.*

Företagarna tillstyrker förslaget, men se ovan angående ett mer samlat råd.

*– Inrätta ett permanent utbildningsprogram i Regeringskansliet kring metoder för att beakta samhällsekonomiska effekter i reformförslag inklusive vikten av samråd med externa aktörer så som företag och andra organisationer. Ett särskilt fokus bör läggas på EU-förhandlingarna i syfte att öka möjligheterna att tillvarata och argumentera för svenska intressen. Lämpliga delar av utbildningen bör ingå i introduktionsprogram för nya handläggare.*

Företagarna har inga synpunkter på förslaget.

*– Ytterligare utveckla metoder och arbetssätt för att påverka EU-beslut så tidigt i processen som möjligt.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Sverige bör vid implementeringen av EU-regelverk i möjligaste mån beakta effekter på företagens kostnader, produktivitet, konkurrenskraft och förutsättningar i övrigt liksom effekter för individer och offentlig sektor. I detta syfte bör följande principer tillämpas:*

- Sverige bör inte överimplementera EU-lagstiftning. För att säkerställa detta bör Sverige arbeta systematiskt med s.k. grannlandskontroller för att i nära dialog med i första hand de nordiska länderna säkerställa att implementeringen inte går längre än nödvändigt.*
- Betungande regler bör träda i kraft så sent som möjligt.*
- Möjligheterna till flexibilitet och undantag bör utnyttjas. Även effekterna på andra enskilda och den offentliga sektorn måste tas hänsyn till.*

Företagarna tillstyrker förslagen och noterar att de är i linje med Implementeringsrådets uppdrag.

*Bedömning: Regeringen bör genomföra kvarvarande förslag från utredningen Uppgiftslämnarservice för företagen (SOU 2015:33). Förslagen bör genomföras genom att:*  
– Företagen genom en e-tjänst på [verksamt.se](https://verksamt.se) får en tydlig bild av vilka uppgiftskrav från olika myndigheter som angår den egna verksamheten. Regeringen kan behöva slå fast detta krav på myndigheterna i en förordning.

Företagarna tillstyrker förslaget.

– Företagen får ett meddelande via Mina meddelanden när företaget är skyldigt att fullgöra ett uppgiftskrav till någon myndighet.

Företagarna tillstyrker förslaget.

– Samtliga relevanta myndigheter bidrar till att de grundläggande uppgifter som företagen lämnat in samlas och därmed kan återanvändas i den s.k. sammansatta bastjänsten. Regeringen kan behöva slå fast detta krav på myndigheterna i en förordning.

Företagarna tillstyrker förslaget.

– Det blir obligatoriskt för myndigheter att rapportera in till det s.k. uppgiftskravsregistret ([uppgiftskrav.se](https://uppgiftskrav.se)).

Företagarna avstår från att lämna synpunkter.

– Rikta uppdrag till relevanta myndigheter att aktivt verka för att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande. Uppdraget bör inkludera tydliga återrapporteringskrav.

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Regeringen bör:*  
– Skärpa upp tillämpningen av Förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag och överväga ett obligatorium för relevanta myndigheter att ansluta sig till den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag (SSBTGU). Det bör övervägas om även kommunala myndigheter bör omfattas av förordningen.

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

– Intensifiera arbetet i övrigt för att nå målet om att en uppgift endast ska behöva lämnas en gång till myndighetssfären, och sedan kunna användas av andra myndigheter vid behov.

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

– Skyndsamt förbättra möjligheterna till uppgifts- och datadelning mellan myndigheter. Åtgärder krävs både utifrån ett rättsligt och ett tekniskt perspektiv. Lämpliga förslag från utredningen En reform för datadelning (SOU 2023:96) bör genomföras. Ett rimligt mål är att även uppgifter som vid utlämnande skulle omfattas av sekretess ska kunna delas inom hela den offentliga sfären, på såväl nationell som regional och kommunal nivå, i den utsträckning det krävs för att underlätta företagens uppgiftslämnande. Detta perspektiv bör integreras i de reformer som vidtas avseende datadelning inom bl.a. rättspolitiken.

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

*Regeringen bör vidta andra nödvändiga åtgärder för att förverkliga målsättningen om ”en väg in” för företag i myndighetskontakter (s.k. one-stop-shop).*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Regeringen bör:*

- Förbättra stödet till kommittéväsendet vad gäller samhällsekonomiska analyser.
- Utöka och intensivfiera sitt arbete med att korta myndigheternas handläggningstider.
- Utredda om det är nödvändigt att i kommunallagen förtydliga kommunala myndigheters serviceskyldighet.

*Bedömning: Även kommuner och regioner bör bygga upp strukturer likt de som föreslås i detta kapitel i syfte att ta tydlig samhällsekonomisk hänsyn i sin regelgivning och regeltillämpning.*

*Regeringen bör utreda hur incitamenten till detta kan stärkas samt hur det på lämpligt sätt stadgas i lag.*

Företagarna tillstyrker förslagen.

## 6 Tillståndsprocesser

*Bedömning: Staten bör i högre grad samordna sitt arbete i tillståndsärenden. Möjligheten för staten att processa mot sig själv bör slopas och på sikt bör det införas en tillstånds- och tillsynsmyndighet.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Gör ändringstillstånd, i stället för en fullständig tillståndsprövning, till huvudregel vid ändring av befintliga verksamheter.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Fler ändringar av verksamheter bör kunna hanteras genom en anmälan i stället för prövning. Det bör övervägas om fler krav kan kontrolleras inom ramen för tillsynsverksamhet i stället för i tillståndsprövningen.*

Företagarna har inga synpunkter på förslaget.

*Bedömning: Prövningsmyndigheter ska upprätta en tidsplan för målet eller ärendet, om den sökande så önskar och det är rimligt i övrigt.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: I tillståndsärenden där kommuner har veto eller på andra sätt har rätt att påverka processen bör kommunerna ta ställning tidigt i processen. Deras besked bör vara bindande och kunna motiveras.*

Företagarna instämmer i att kommuner bör ta ställning tidigt i processen, men vill framhålla att besked bör kunna överklagas/begäras omprövning för.

*Förslag: Regeringen bör tillsätta en utredning om en ny planlagstiftning. En ventil, bl.a. utifrån en samlad samhällsekonomisk bedömning, bör införas i miljöbalken för att möjliggöra att angelägna allmänna intressen vägs mot varandra.*

Företagarna tillstyrker förslaget, men vill påpeka att det är viktigt hur eventuella vetopunkter i ventilen utformas.

*Förslag: Regeringen bör ta vidare redan inkomna förslag för hur elnätet snabbare ska kunna byggas ut:*

- Växelströmsledningar på högre spänningsnivåer ska som utgångspunkt byggas som luftledning.
- Undanta byggande av ledningar med ledningskoncession från förbuden i miljöbalken mot



*påverkan på områden som omfattas av biotopskydd eller strandskydd.*

*– Överväg att begränsa Energimarknadsinspektionens skyldighet av att beakta sena remissyttranden. Berörda myndigheter bör instrueras att bidra i detta arbete.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslagen.

*Förslag: Regeringen bör remittera förslagen från Fiske- och vattenbruksutredningen och ta dem vidare. Särskilt förslag som innebär att s.k. dubbelprövning undviks bör genomföras.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslagen.

*Bedömning: Sverige bör se över implementeringen av EU-direktiv som påverkar prövningen av miljötillstånd. Detta för att underlätta produktivetsfrämjande investeringar genom ökad möjlighet till tillståndsgivning.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

## 7 Bostäder och byggande

*Bedömning: Det krävs ett samlat omtag för att förbättra bostadsmarknadens funktion. Regeringen bör kommunicera en tydlig och konkret målsättning om att reformera bostadspolitikens regelverk med fokus på bättre marknadsförutsättningar. Förslag: Ovanstående kan göras genom en mål- och inriktningsproposition där målsättningen fastslås samtidigt som propositionen innehåller konkreta inriktningar för ett kommande reformarbete. Parallellt påbörjas arbetet för att åstadkomma det reformerade regelverk som krävs för att realisera propositionens inriktningar.*

Företagarna lämnar ingen synpunkt på förslaget, då innehållet i reformarbetet är det relevanta.

*Bedömning: Utgångspunkten bör vara att staten inte ska ställa mer krav på bostadsbyggnation än vad som är samhällsekonomiskt motiverat och av betydelse för att säkerställa människors säkerhet och hälsa genom grundläggande tekniska krav och nödvändig omgivningshänsyn. Inriktningarna i mål- och inriktningspropositionen bör fokusera på att åstadkomma ett mer samhällsekonomiskt effektivt och enklare bostadsbyggande. Följande inriktningar bör ingå:*

- Regelverken reformeras för att möjliggöra ett mer samhällsekonomiskt effektivt, enklare och industriellt byggande. Exempelvis genom en reformering som särskilt beaktar reglernas kostnadsdrivande effekter samt att ompröva dagens Plan- och bygglag.*

Företagarna tillstyrker överlag inriktningen.

- Tillgången till byggbar mark förbättras. Exempelvis genom en uttalad ambition med omtaget av regelverket att tillgången till byggbar mark ska öka genom att ge samlade samhällsekonomiska aspekter en större tyngd.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

- Ett system utformas som säkerställer att statliga byggregler gäller i hela landet. Exempelvis krävs ytterligare åtgärder, så som tillsyn och sanktioner, för att stoppa förekomsten av förbjudna särkrav.*

Företagarna tillstyrker förslaget, om de statliga reglerna blir mer tillåtande än lokala särkrav som finns idag.

- Äganderätten stärks och utbudet ökas genom att viss byggnation blir bygglovsfri. Exempelvis genom att, med vissa begränsningar, tillåta uppförande av bygglovsfria typsmåhus på tomter*

avsedda för bostadsändamål samt att mark som fastighetsbildats med syftet bostadsändamål som regel bör få bebyggas även utan en detaljplan.

Företagarna tillstyrker förslaget.

- Arbetet i offentlig sektor utvecklas för att bli mer ändamålsenligt och effektivt.

Företagarna tillstyrker förslaget, men noterar att det är aningen diffust.

*Bedömning: I en samlad översyn av regelverken (Förslag 7.4.1) bör det ingå att utvärdera hur det kommunala planmonopolet påverkar bostadsmarknadens funktion, byggsektorns produktivitet utveckling samt graden av hänsynstagande till samhällsekonomisk effektivitet. Planmonopolets effekt på produktivitet, regionförstoring, nationell och regional tillväxt samt arbetsmarknadens flexibilitet bör utredas. Fokus bör vara på att utforma lagstiftningen dels så att samhällsekonomiskt nytta i ökad utsträckning beaktas, dels möjliggöra för enklare, snabbare och förutsägbara plan- och lovprocesser. För att öka tillgången på byggbar mark bör det prövas att helt eller delvis flytta beslutsfattandet av markanvändningen från kommunal nivå till regional och/eller statlig nivå. Ett alternativ kan vara att staten ges möjlighet att kräva att kommunen detaljplanelägger och avsätter mark för bostadsbyggnation. Vidare bör det övervägas att fastighetsägare ges rätt att initiera detaljplaneläggning eller ansöka om bygglov direkt hos myndighet, särskilt vid kommunala avslag. Om en ändring i ansvarsstruktur för markanvändningsplanering inte är önskvärd, bör regeringen åtminstone förstärka kommunernas ansvar för bostadsförsörjning och samhällsekonomisk effektivitet. Det kan göras genom att ställa krav på att kommuner tillhandahåller en del av sin mark för nybyggnation inom en fastställd tidsram eller finner andra sätt att konkret öka bostadstillgången. I syfte att säkerställa att förslaget får avsedd verkan bör sanktionsavgifter kunna kopplas till ett stärkt kommunalt bostadsförsörjningsansvar och en tillsynsmyndighet utses för att övervaka efterlevnaden. I arbetet bör det ingå att överväga statligt stöd eller andra finansieringslösningar för kommuner som blir ålagda att skapa byggrätter för bostäder men som föranleder en utökad social infrastruktur t.ex. skolor. Ett eventuellt stöd behöver utformas så att kommunen inte ges incitament att invänta statligt åläggande och endast aktualiseras i de fall när samhällsekonomiska värden uppkommer men som inte kan anses tillfalla kommunen.*

Företagarna tillstyrker överlag bedömningen.

*Bedömning: Flytten av regionalt utvecklingsansvar från Länsstyrelsen till regionerna bör utvärderas för att bedöma dess effekter och behovet av eventuella förändringar. Utvärderingen bör bedöma hur reformen har påverkat Länsstyrelsens möjlighet att göra breda avdömningar i tillståndsfrågor och frågor som påverkar samhällsutvecklingen, exempelvis bostadsbyggande. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt reformens effekt på statens möjlighet att påverka utveckling på regional nivå. Inom utvärderingen bör behovet av en förstärkning av statens roll analyseras.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på bedömningen.

*Bedömning: En avgift bör införas för att överklaga beslut om detaljplaner och bygglov. Bygglov som beviljas enligt gällande detaljplan bör inte kunna överklagas under planens genomförandetid om bygglovet är i enlighet med detaljplanen.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Bedömning: Begränsa möjligheten för kommunen att ha åsikter om detaljerad gestaltning och utseende i vanliga bostadsbyggnadsprojekt.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Bedömning: Det bör införas strikta tidsgränser för hur lång tid olika delar av planeringsprocessen får ta för alla berörda myndigheter. En möjlighet till skadestånd till den aktör som drabbas om en tidsgräns inte hålls bör övervägas.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Bedömning: Det bör tidigt i planeringsprocessen göras klart vilka underlag som kommunen, länsstyrelsen och berörda myndigheter kräver, t.ex. i form av olika utredningar som företag och enskilda ska ta fram. Dessa krav ska i så stor utsträckning som möjligt vara enhetliga i hela landet för projekt av samma storlek och komplexitetsgrad. Utredningskostnader därutöver bör täckas av kravställande kommun eller myndighet och utredningarna bör utföras utan fördröjning. Det bör införas fasta priser för olika typer av ärenden och dessa ska vara knutna till hur lång tid ett ärende av den aktuella typen bör ta.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Förslag: Regeringen behöver säkerställa att statliga myndigheter som är verksamma inom kommunernas plan- och lovprocess är effektiva och bidrar till att förkorta ledtiderna. Det kan bl.a. ske genom att införa återrapporteringskrav i relevanta myndigheters regleringsbrev.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Staten bör aktivt och löpande följa upp och analysera produktivitet utvecklingen i byggsektorn och utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder. Boverket bör ges en central roll.*

Företagarna tillstyrker förslaget, men lämnar det öppet om Boverket är bäst lämpat som instans.

*Förslag: Boverket bör, i samarbete med Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten, utvärdera möjligheterna för typgodkännande av flerbostadshus. Uppdraget inkluderar att analysera för- och nackdelar och, om så bedöms lämpligt, föreslå hur ett sådant typhus kan tas fram.*

Företagarna lämnar ingen synpunkt på förslaget.

*Förslag: Inför en möjlighet till planavvikelse för seriebyggda flerbostadshus i enlighet med SOU 2020:75. För att stimulera seriebyggande utan att skapa osäkerhet kring om husen ska anses falla inom ramen för seriebyggnation bör flexibiliteten avseende vad som anses vara ett seriebyggt hus göras större än i utredningens förslag. Till exempel genom att tydliggöra att planavvikelser ska kunna godkännas i fall där repetition och standardisering är en förutsättning för att byggandet ska komma till stånd.*

Företagarna lämnar ingen synpunkt på förslaget.

*Förslag: Utred om även produktion av samhällsfastigheter bör inkluderas i möjligheten för planaavvikelse.*

Företagarna lämnar ingen synpunkt på förslaget.

*Bedömning: Ett hållbart och flexibelt strandskydd bör införas, för att förstärka tillgången till ekonomiskt attraktiv byggbar mark samtidigt som rätten till fri passage värnas. De särskilda skäl som kan motivera upphävandet av strandskydd behöver vidgas och förtydligas. Strandskyddet vid små sjöar och vattendrag bör slopas. På fastigheter som bildats i syfte att bebyggas bör bebyggelse, inklusive av brygga, tillåtas. En befintlig byggnad i en strandskyddszon ska kunna ersättas av en annan liknande byggnad utan krav på dispens, även i de fall som det innebär en ändrad användning av byggnaden. Strandskyddet bör skärpas för obebodda öar.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Förslag: Fri hyressättning vid nyproduktion bör införas. Ett alternativ är att systemet införs på en eller flera definierade geografiska platser.*

Företagarna tillstyrker förslaget och anser att hyressättningen bör övergå till att vara fri även i befintligt bestånd.

## 8 Transportinfrastruktur

*Bedömning: Den samhällsekonomiska effektiviteten bör stärkas i planprocessen. Olönsamma och kraftigt fördyrade åtgärder bör undvikas och lönsamma åtgärder, reinvestering och underhåll bör få mer resurser. Regeringen bör ta tydligare ställning för samhällsekonomisk effektivitet och i större utsträckning eftersträva förslag och prioriteringar som lever upp till krav på samhällsekonomisk lönsamhet.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Förslag:*

*Integrera Trafikverkets investeringsplan med beslutet om att fastställa nationell plan och med det ekonomiska planeringssystemet för transportinfrastruktur, så att dessa överensstämmer i innehåll och objektindelning. Utöka samtidigt investeringsplanen till att omfatta 6 år och koppla beslut om byggstart till att objekt tas in i investeringsplanen.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Klargör i direktivet till Trafikverket att myndigheten ska ta fram förslag på nationell plan och investeringsplan och att det ska göras en åtskillnad mellan förslag som befinner sig i ett tidigt utredningsskede och förslag som ska förberedas för byggstart. I det första fallet ska det tydligt framgå att dessa förslag är under utredning och att ingen garanti för genomförande finns. Dessa förslag ska enbart redovisas i nationell plan. Förslag som, i det andra fallet, ska förberedas för byggstart ska vara gediget utredda, ha en realistisk genomförandeplan samt fortsatt vara samhällsekonomiskt motiverade. Förslag som ska inkluderas i investeringsplanen ska, enligt ovan, vara beslutade för byggstart och investeringsplanen innehåller således enbart förslag som beslutats för genomförande.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Investeringsplanen ska följas upp varje år i samband med budgetförhandlingarna och då ska hittills upparbetade kostnader och bedömda kvarstående kostnader för de olika objekten redovisas. Detta skapar en tydlig länk mellan budgetprocessen och genomförandet av åtgärder. BRA  
Förslag: Inför ett krav på motivering i de fall samhällsekonomiskt olönsamma projekt föreslås ingå i nationell plan/investeringsplan.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Åtgärder som inte innebär nyinvestering men som kan förbättra den samhällsekonomiska effektiviteten bör hanteras i nationell plan/investeringsplan för att tydliggöra alternativ till nyinvestering i linje med fyrstegsprincipen. Ge därför Trafikverket direktiv att också föreslå sådana åtgärder där så är lämpligt. Till exempel rekommendationer om styrmedel, prissättning eller reglering.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Ansvaret för att sätta kalkylräntan för statens investeringar i infrastruktur bör flyttas från Trafikverket till Riksgäldskontoret och baseras på statens upplåningskostnad samt en riskkomponent i likhet med för andra statliga investeringar.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Bedömning: Det är viktigt för produktiviteten att transportsystemet är pålitligt och driftssäkert. Bärande delar av transportsystemet närmar sig eller har passerat sin tekniska livslängd och Trafikverket bedömer att ökade medel till underhåll av väg och järnväg är samhällsekonomiskt effektivt. Medel bör därför prioriteras till reinvestering och underhåll av väg och järnväg i kommande nationella planer för att säkra kapaciteten och möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen. Förslag: Värdera, prioritera och genomför även underhåll på samhällsekonomisk grund i högre utsträckning än i dag. Effektivisera användandet av servicefönster, använd totalavstängningar där detta är mest effektivt och analysera om det är samhällsekonomiskt effektivt och praktiskt genomförbart att genomföra vissa insatser högintensivt genom dygnet-runt-arbete. Om det finns hinder (arbetsrättsligt, organisatoriskt) för att genomföra underhållsåtgärder på detta sätt bör dessa analyseras och där så är lämpligt undanröjas.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Förslag: Överväg att förändra redovisningen av tillgångar inom transportsektorn så att dessa speglar anläggningarnas verkliga tillstånd. Det bokförda värdet på balansräkningen speglar då i praktiken anläggningen och underinvestering i underhåll åskådliggörs genom fallande värde på anläggningen. Värderingen bör viktas samhällsekonomiskt så att viktiga transportlänkar ges större tyngd än lågtrafikerade.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Förslag: Tillsätt en utredning för att se över Trafikverkets och transportsektorns organisation, utvärdera sammanslagningen och överväga införande av institutionell konkurrens enligt den norska modellen Nye Veier.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Bedömning: Regeringskansliet behöver sätta upp tydligare mål för Trafikverkets verksamhet och följa upp att myndigheten levererar mot dessa. Ansvarsutkrävandet behöver stärkas i relationen mellan departementet och myndigheten.*

Företagarna lämnar bedömningen utan synpunkter.

*Förslag: Se över mål- och anslagsstrukturen för Trafikverket i enlighet med förslagen i ESV 2020:57 och ESV 2021:21 så att de mål som sätts upp för verksamheten är konkreta och kvantifierbara och ligger inom myndighetens kontroll samt att anslagsändamålen (som i dag är detaljerade) görs mer övergripande. Skapa på så vis en frihet under ansvar-princip för Trafikverkets styrning där Trafikverket följs upp på konkreta uppföljningsbara mål som myndigheten har möjlighet att leverera på.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Regeringen ger i uppdrag till VTI, Trafikanalys och Trafikverket att gemensamt utforma och implementera en struktur för vilken data som ska samlas in och göras tillgänglig för att kunna följa upp och utvärdera upphandlingar inom transportområdet. Data ska i så stor utsträckning som möjligt göras öppet tillgänglig i den mån det är lämpligt med hänsyn till behov av sekretess.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Trafikverket bör bygga upp ett underhållssystem för att ge en bild i realtid av anläggningen, dess tillstånd, kostnad för underhållsåtgärder och när dessa behöver ske. Data ska vara öppen och tillgänglig för både entreprenörer och beställare liksom för externa utvecklare i den mån det är möjligt med hänsyn till behov av sekretess.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Upphandlingarna inom infrastrukturuområdet måste driva produktivitet i högre utsträckning:*

– Stärkt upphandlingskompetensen på Trafikverket och andra relevanta myndigheter.

Företagarna tillstyrker bedömningen.

– Fortsätt att utveckla arbetet med total- och funktionsentreprenader.

Företagarna lämnar bedömningen utan synpunkter.

– Överväg tydligare vilka upphandlingar som drar nytta av stordriftsfördelar och vilka som kan göras i mindre kontrakt för att stärka konkurrensen.

Företagarna tillstyrker bedömningen.

– Ställ enbart rimliga och mätbara krav i upphandlingar och enbart krav som följs upp.

Företagarna tillstyrker bedömningen.

– Låt Trafikanalys göra årliga undersökningar av både större och mindre företags synpunkter på Trafikverkets upphandlingar för att skapa grund för kontinuerliga förbättringar.

Företagarna tillstyrker bedömningen.

– Öka andelen upphandlingar som sker i kvalitetskonkurrens snarare än priskonkurrens där så är möjligt och lämpligt.

Företagarna tillstyrker bedömningen.

## 9 Utbildning

*Förslag: Betygsättningen i grund- och gymnasieskolan bör normeras på gruppnivå och kopplas till resultatet i centralt rättade prov.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Ett skolval som är gemensamt för alla aktuella huvudmän bör införas för valet till förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Bedömning: Det måste bli enklare för elever som i dag är obehöriga att studera på nationella gymnasiala yrkesprogram. En pågående utredning bör i tilläggsdirektiv instrueras att ta fram ett förslag till hur detta kan ske. Exempel på möjliga åtgärder är att reformera den skarpa*

*godkändgränsen för betyget E och dess förhållande till betyget F, förändra meritvärderingen samt att förändra antagningskraven för nationella yrkesprogram.*

Företagarna lämnar bedömningen utan synpunkter.

*Förslag: Det bör införas möjligheter för universitet och högskolor att ställa krav på en viss betygsnivå, snarare än bara ett godkänt betyg, i ett ämne för att anses ha särskild behörighet. Införandet av en sådan möjlighet bör aviseras i förväg, för att garantera att elever ges möjlighet att planera sina gymnasiala studier efter de nya reglerna. Det bör också genomföras en försöksverksamhet där vissa universitet och högskolor ges möjlighet att kräva ett visst resultat på högskoleprovet för att en sökande ska anses vara behörig.*

Företagarna tillstyrker förslaget men anser att lärosätena för ges möjlighet att bestämma om detta i högre grad själva.

*Förslag: Skolpengen bör bl.a. kunna avspegla det skilda ansvar som åligger kommunala respektive fristående skolor.*

Företagarna avstyrker förslaget. Alla elever ska likvärdig skolpeng (med undantag för förhöjd skolpeng vid särskilda behov o dyl.). Skolpengen är utformad för att följa eleven på et jämlik grund, inte vara avhängig av huvudman.

*Bedömning: Regeringen bör ta vidare de förslag från Dimensioneringsutredningen som inte har implementerats, inklusive regionala utbudsramar. Reglerna kring vilka skoletableringar som ska kunna anses leda till påtagligt negativa följder för eleverna eller det kommunala skolväsendet bör reformeras.*

Företagarna ställer oss skeptiska till denna bedömning. Regelverket för etablering för fristående skolaktörer bör vara förutsebart.

*Förslag: Resurstilldelningssystemet och dimensioneringen av den högre utbildningen bör ges en arbetsmarknadskomponent.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Ersättningen i resurstilldelningssystemet inom den högre utbildningen bör viktas om, från helårsprestationer till antal helårsstudenter.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Inom systemet för resurstilldelning för den högre utbildningen bör det ske ett skifte genom att den s.k. prislappen höjs utan att motsvarande höjning av anslagen sker. Det innebär att resurserna per student ökar och att antalet platser minskar.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Det bör bedrivas försöksverksamheter som syftar till att snabba på genomströmningen och premiera snabb och tidig utbildning som leder till arbetsmarknadsetablering.*

Företagarna tillstyrker förslaget och anser att detta bör integreras i resurstilldelningssystemet.

*Förslag: Offentlighetsprincipen bör gälla alla huvudmän på skolområdet.*

Företagarna avstyrker förslaget. Det är alltför betungande för mindre fristående huvudmän. Vi förordar den föreslagna insynsprincipen med lättnadsregler för mindre aktörer som ett rimligare alternativ.

*Bedömning: Regeringen bör överväga att en ny ansökan om godkännande som huvudman ska krävas då en huvudman helt eller till väsentlig del byter ägare samt då en huvudman helt eller till väsentlig del ändrar eller flyttar sin redan godkända verksamhet. Ägarprövningen bör utformas för att premiera långsiktiga och seriösa ägare.*

Företagarna anser bedömningen godtagbar, så länge det inte innebär ökade trösklar för etablering för nya aktörer.

*Bedömning: Det krävs en fungerande ordning för att hantera skolenheter och -huvudmän som avvecklar sin verksamhet. Elevernas rätt till utbildning bör vara i fokus vid konstruktionen av ett sådant regelverk.*

Företagarna anser bedömningen godtagbar, men även illa fungerande kommunala skolor ska kunna stängas eller förvaltas av statlig myndighet under övergångsperiod.

*Förslag: Det bör genomföras en försöksverksamhet där undervisningstiden i grundskolan utökas genom att terminerna förlängs och sommarlovet förkortas. Det bör övervägas att genomföra en liknande förändring också inom gymnasieskolan. Den tillkommande tiden bör primärt ägnas åt utbildning i att läsa, skriva, räkna, teknik och naturvetenskap samt språk.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Alla barn bör erbjudas ett visst antal timmar per år i fritidshem fram t.o.m. vårterminen det år barnet fyller 10 år. 6–12-åringar bör kunna erbjudas fritidshem eller öppen fritidsverksamhet, eller mer tid i dessa två verksamheter, om barnets levnadsvillkor motiverar detta.*

Företagarna lämnar inga synpunkter på förslaget.

*Förslag: Undantaget från krav på lärarlegitimation för lärare med en utländsk lärarutbildning som undervisar på ett främmande språk bör avskaffas. I stället bör det skapas snabba och effektiva system för validering av utländsk lärarutbildning.*

Företagarna är skeptiska till förslaget. Ur kompetensförsörjningsperspektiv behövs tillgång till engelskspråkiga skolor för barn till utländska experter som arbetar i Sverige.

## 11 Policyutveckling och försöksverksamhet

*Förslag: Regeringen bör säkerställa att metodstöd och vägledningar för offentlig sektors medverkan i försöksverksamheter tas fram, sprids och används.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Regeringen ger i uppdrag till ett antal myndigheter att utreda förutsättningarna för s.k. regulatoriska sandlådor inom sina verksamhetsområden.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Bedömning: Statliga regelförändringar bör i högre grad testas på kommunal nivå.*

Företagarna instämmer med bedömningen, men även kommuner bör få ta initiativ till andra förfaranden.



*Förslag: Utveckla den centrala stödfunktionen inom kommittéväsendet med ytterligare kapacitet för att kunna ge stöd inom samhällsekonomisk analys och juridik samt för att hantera grundläggande administration.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Delningsundantaget för utredningar och kommittéer bör utökas så att även svar med synpunkter på utkast omfattas.*

Företagarna har inga invändningar mot förslaget.

*Förslag: Skapa en samordningsfunktion i Statsrådsberedningen (SB) för att driva prioriterade departementsövergripande frågor. Uppgiften blir att samordna medarbetare från berörda departement utifrån en övergripande problemformulering samt att ta fram analyser och förslag som från en systemnivå är de mest ändamålsenliga.*

Företagarna anser att förslaget är bra i sak, men att Regeringskansliet bör fortsatt få organisera sig självt.

*Förslag: Tillsätt en kommitté med uppdrag att driva ett antal centrala samordningsutmaningar mellan myndigheter, i likhet med Kommittén för teknologisk innovation och etik (Komet). Kommittén ska samla myndigheter kring gemensamma problemställningar, identifiera centrala hinder och föreslå gemensamma lösningar. De analyser som tas fram kan med fördel levereras in till den nya samordningsfunktion som föreslås inrättas i Statsrådsberedningen, för vidare beredning i Regeringskansliet. Faller kommitténs verksamhet väl ut bör den på lämpligt sätt övergå i myndighetsform.*

Företagarna ställer oss tveksamma till förslaget, som vi ser riskerar ökad byråkratisk centralism.

*Förslag: Ge Ekonomistyrningsverket eller Statskontoret i uppgift att på eget initiativ genomföra utgiftsöversyner. Detta kan innebära en omprövning av det offentliga åtagandet på olika områden, eller en omprövning av nivån på resurssättningen för att hantera olika uppgifter. Analyserna kan också innefatta en omprövning av den offentliga förvaltningens organisation, om det bedöms höja kostnadseffektiviteten eller möjliggöra besparingar. Uppgiften kan regleras genom en uppdatering av myndigheternas instruktioner. De förslag som myndigheterna tar fram ska vara siffersatta och i möjligaste tillräckligt väl utredda, för att kunna hanteras i den årliga statsbudgetprocessen.*

Företagarna anser att förslaget är bra i sak men svårt att kombinera med myndigheternas självständiga roll.

## **12 Kommunsektorn m.m.**

*Förslag: Inrätta ett kommunal- och regionalekonomiskt råd i syfte att främja effektivitet och lärande. Rådet bör bl.a. arbeta med:*

- Benchmarking och rankning.*
- Effektivitetsrevision, på frivillig basis, av kommuner och regioner som bedöms ha särskilt stora brister i effektivitet.*
- Stödjande av kommuner och regioner med särskilt stora effektivitetsproblem.*
- Uppföljning och utvärdering av enskilda reformer och försöksverksamheter.*
- Mottagande av förslag till förenklingar av statliga regelverk från kommuner och regioner.*
- Uppbyggnad av kunskap och erfarenhet i syfte att bli en institution för kunskapsförsörjning. Rådet ska årligen sammanställa en rapport till regeringen där genomförda revisioner, granskningar och jämförelser sammanställs. Det kommunal- och regionalekonomiska rådet bör placeras inom Ekonomistyrningsverket (ESV).*

Företagarna anser att förslagen är bra överlag och utgör ett komplement eller alternativ till det arbete som i dag görs av SKR.

*Bedömning: Fler kommuner bör starta och driva effektiviseringspolitiska råd eller produktivitetskommissioner och arbeta strukturerat med jämförelser och lärande.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Förslag: Regeringen bör föreslå riksdagen att godkänna en statsbidragsprincip. Statsbidragsprincipen bör slå fast att riktade statsbidrag som regel, bör: 1. Vara samhällsekonomiskt motiverade. 2. Kunna motiveras i förhållande till andra styrsystem. 3. Vara tidsbegränsade. 4. Börja gälla ett år efter det år som budgetpropositionen som innehåller aktuellt statsbidrag avser. 5. Vara av en sådan storlek att en enskild kommun rimligen ska kunna finansiera en insats av väsentlig betydelse för kommunen i fråga. 6. Ta hänsyn till kommuners varierande kapacitet och förmåga att uppnå syftet med den finansierade insatsen. 7. Ha ett ansökningsförfarande som är så enkelt som möjligt. 8. Utformas på ett sätt som tar i beaktande att eventuell redovisning ska vara så enkel som möjligt. 9. Konstrueras på ett sätt som underlättar uppföljning, utvärdering och lärande. Det bör göras en översyn av existerande riktade statsbidrag för att bedöma i vilken mån de lever upp till den föreslagna statsbidragsprincipen.*

Företagarna lämnar förslagen utan synpunkter.

*Bedömning: Regeringen bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att regelbundet utvärdera nyttan av de uppgifter de samlar in från kommuner och regioner. Tillsynsmyndigheter bör uppmanas att i första hand enbart kräva in sådana uppgifter från kommuner och regioner som krävs för tillsynen. Regeringen bör själva vara återhållsamma med uppdrag till myndigheter som kan antas leda till väsentliga administrativa kostnader för kommuner och regioner. Såväl kommunsektorn som staten bör aktivt arbeta för att uppgiftslämning respektive -inhämtning kan ske på ett så effektivt sätt som möjligt, inklusive genom att inlämning kan ske automatiskt och med effektiv digital teknik.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

## 13 Skatter

*Bedömning: Den högsta marginalskatten på höga arbetsinkomster bör sänkas, både genom att slopa avtrappningen av jobbskatteavdraget och genom att sänka den statliga inkomstskatten.*

Företagarna tillstyrker bedömningen, men anser att den statliga inkomstskatten bör avskaffas helt.

*Bedömning: En sänkning av den högsta marginalskatten motiverar en översyn av olika undantag i skattesystemet, såsom exempelvis expertskatten.*

Företagarna anser att detta endast bör ske inom ramen för ett avskaffande av statliga inkomstskatten.

*Bedömning: Den högsta marginalskatten på höga arbetsinkomster bör sänkas, både genom att slopa avtrappningen av jobbskatteavdraget och genom att sänka den statliga inkomstskatten.*

Företagarna tillstyrker bedömningen, men anser att den statliga inkomstskatten bör avskaffas helt.

*Bedömning: En sänkning av den högsta marginalskatten motiverar en översyn av olika undantag i skattesystemet, såsom exempelvis expertskatten. En sänkning av inkomstskatten på lägre inkomster bör övervägas tillsammans med andra möjliga åtgärder på utgiftssidan.*

Företagarna anser att detta endast bör ske inom ramen för ett avskaffande av statliga inkomstskatten.

*Bedömning: Skatteförmåner för personaloptioner bedöms kunna vara ett relativt effektivt sätt att stödja tillväxtinriktat entreprenörskap. Den omsättningsgräns som finns i dag kan dock utgöra ett hinder för snabbväxande företag och bör ses över.*

Företagarna instämmer med bedömningen, men anser att regelverket bör utvecklas i takt med förändringar i viktiga konkurrentländer för att säkra Sveriges konkurrenskraft.

*Bedömning: Undantagen i kapitalbeskattningen bör ses över mot bakgrund av hur kapitalförsörjningen ser ut i dag.*

- Kartlägg ISK och utred förändringar av systemet med avseende på onoterade andelar och förhållandet till fåmansföretagsreglerna.
- Överväg en höjning av avkastningsskatten på pensionskapital.
- Se över beskattningen av onoterade andelar i relation till fåmansföretagsreglerna och övrig företagsbeskattning.

Företagarna ställer oss skeptiska till dessa bedömningar, beroende på vad syftet är med de föreslagna förändringarna.

*Bedömning: En viktig åtgärd för att främja ökad produktivitet är att åtgärda skillnaden i skattemässig behandling av lånat och eget kapital. Detta kan göras på flera olika sätt, bl.a. genom sänkt bolagsskattesats, minskade ränteaavdrag eller ett avdrag för eget kapital. Implementering av den globala minimiskattesatsen innebär emellertid begränsningar för förändringar som innebär sänkt effektiv beskattning för större multinationella företag. Dessutom pågår en utredning av effekter av den förändring av bolagsskatten som gjordes 2019. Produktivitetskommissionen anser att det finns starka skäl att avvakta resultatet av den innan mer skarpa slutsatser om inriktning dras. Bedömning: Hela företagsbeskattningen kan behöva ses över med avseende på neutralitet mellan olika företags- och finansieringsformer.*

Företagarna ställer oss skeptiska till dessa bedömningar, beroende på vad syftet är med de föreslagna förändringarna.

*Bedömning: Det är viktigt att Sverige är med och påverkar de olika arbeten som sker inom bolagsbeskattningen internationellt samt att Sverige på ett bra sätt kan följa och analysera hur utvecklingen påverkar svenska intressen. Mot bakgrund av det betydande internationella samarbetet på området bör regeringen överväga att tillsätta en kontinuerligt verksam grupp med relevanta representanter.*

Företagarna tillstyrker denna bedömning.

*Bedömning: FoU-avdraget bedöms vara ett effektivt avdrag i teorin med en komplicerad ansökningsprocess i praktiken. Avdraget bör ses över i syfte att förbättra det, vilket också görs i en pågående utredning.*

Företagarna tillstyrker denna bedömning och anser att föreslagna förändringar i utredningsbetänkandena bör genomföras. I synnerhet bör en bättre prövning göras av tekniska underlag göras (se det särskilda yttrandet i SOU 2025:3). Vi förordar också alternativet återbetalningsbar skattereduktion som det mer föredragna i SOU 2026:1.

*Bedömning: Den kommunala fastighetsavgiften bör göras om till en fastighetsskatt i linje med beskattningen av tillgångar på ett investeringssparkonto. Detta innebär att bostadstillgångar (småhus, ägarlägenheter och bostadsrätter) ingår i en form av box. Tillgångarna i boxen beskattas löpande och vid försäljning utgår ingen reavinstbeskattning.*  
Vidare:

- Se över beskattningsunderlaget för ökad förutsägbarhet;
- Slopa taket i fastighetsskatten;
- Utvidga dagens begränsningsregel;
- Överväg månatlig inbetalning av fastighetsskatt;
- Sänk eller slopa stämpelskatten;
- Ränteavdraget bör vara i linje med en neutral kapitalbeskattning;
- Avskaffa fastighetsavgiften på hyresrätter.

Företagarna lämnar denna bedömning utan synpunkt.

*Bedömning: Om fastighetsskatten inte görs om i linje med ISK bör åtminstone taket i den kommunala fastighetsavgiften slopas och stämpelskatten sänkas eller slopas.*

Företagarna lämnar denna bedömning utan synpunkt.

*Bedömning: Det bör utredas hur skattebasen för mervärdesskatten kan breddas och skattesatserna harmoniseras.*

Företagarna tillstyrker denna bedömning. Se vidare i vår rapport Momslabyrinten.<sup>2</sup>

---

### 3 Teknisk utveckling, forskning och innovation

*Satsa på forskning och kompetensförsörjning framför riktade stöd till företag Bedömning: Goda ramvillkor för näringslivets investeringar i FoU och innovation är avgörande för produktivitetens utvecklingen. Bedömning: Policy för att främja FoU och innovation bör inriktas på breda åtgärder och på att åtgärda tydliga marknadsmisslyckanden. Riktade stöd till enskilda företag eller branscher bör undvikas.*

Företagarna tillstyrker denna bedömning.

*Tydligare rollfördelning och starkare drivkrafter för lärosäten Bedömning: Styrningen och finansieringen av universitets- och högskolesektorn bör förändras i syfte att uppnå en tydligare rollfördelning bland lärosätena, uppmuntra en prioritering av resurser till starka forskningsmiljöer och stärka lärosätenas drivkrafter att prestera väl.*

Företagarna tillstyrker denna bedömning, men förordar utformandet av ett finansieringssystem med dessa incitament och ge lärosätena mer frihet och ansvar.

*Försöksverksamhet med fristående forskningsinstitut Förslag: Etablera på försök ett antal mindre forskningsinstitut inom teknik, naturvetenskap eller medicin. Efter utvärdering bör dessa utökas eller läggas ned. På sikt kan ytterligare institut övervägas. Forskningsfinansierande myndigheter bör få i uppdrag att identifiera lämpliga forskningsinriktningar för instituten.*

företagarna ställer oss frågande till detta förslag, vi ser risk för ökad byråkratisk centralism – vad ska dessa forskningsinstitutet göra som inte görs i privat sektor redan?

---

<sup>2</sup> [Krassén, 2025](#)

*Ny forskningsfinansiär för banbrytande forskning Förslag: Etablera på försök en ny forskningsfinansierande myndighet baserat på den brittiska myndigheten Advanced Research and Invention Agency i syfte att finansiera forskning av banbrytande karaktär.*

Företagarna avstyrker förslaget. Banbrytande forskning skante vara kopplad till myndighetsstyrning.

*Starkare koppling mellan akademi och näringsliv Bedömning: Kopplingen mellan akademien och näringslivet bör stärkas för att förbättra förutsättningarna för spridning av forskningen i samhället.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

– Rörligheten av arbetskraft mellan akademi och näringsliv bör öka, t.ex. genom att arbete i näringslivet, patent och arbete med ett entreprenörprojekt blir mer meriterande för akademiska positioner.

Företagarna tillstyrker bedömningen.

– Se över möjligheterna till fler anställningsformer så att personer från näringslivet eller offentlig sektor i ökad omfattning kan forska och undervisa på lärosätena.

Företagarna tillstyrker bedömningen.

– Förenkla för samarbeten mellan företag och akademien, såsom samverkansprojekt och företagsdoktorander.

Företagarna tillstyrker bedömningen, men vill framhålla att det viktiga är detaljerna i genomförandet.

*Förslag:*

– Tillsätt en utredning av Research Institutes of Sweden (RISE) med fokus på bl.a. organisationsform, finansiering, roll i förhållande till närstående myndigheter samt universitet och högskolor, det offentliga åtagandet och risken för osund konkurrens med privat konsultverksamhet.

Företagarna har inga invändningar mot förslaget, men anser att syftet behöver klargöras och att det bör inskräpas att effektiviteten behöver granskas

– Arbeta mer med andra anställningsformer vid lärosätena, såsom kombinationstjänster och den s.k. professor of the practice.

Företagarna tillstyrker förslaget, men anser att det bör få ske i ett mer autonomt lärosätessystem.

– Ta fram gemensamma standarder för avtal avseende tolkningar av lärarundantaget och statsstödsregler för samarbetsprojekt mellan näringslivet och lärosäten i syfte att underlätta sådana samarbeten.

Företagarna tillstyrker förslaget.

– Karriärrådgivning ska erbjudas till alla doktorander.

Företagarna sympatiserar med förslaget, men anser att det behöver klargöras vem som ska utföra det och hur.

*Innovation vid lärosäten Bedömning: Förutsättningarna att kommersialisera och sprida innovationer som kommer från forskning vid lärosäten bör förbättras.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Tillsätt en utredning av lärarundantaget i syfte att se om det finns förändringar som skulle kunna underlätta samarbeten med aktörer utanför akademin och öka spridningen av innovationer från lärosäten.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Universitetskanslersämbetet ges i uppdrag att följa upp och utvärdera innovationskontorens arbete.*

Företagarna tillstyrker förslaget, men framhåller att fokus måste ligga på effektivitets- och additionalitetsanalys.

*Förslag: Utvärdera huruvida forskare har tillgång till tillräckligt och ändamålsenligt stöd för att kommersialisera forskningsresultat.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Ett bättre system för företagsfrämjande Bedömning: Systemet för de s.k. företagsfrämjande stöden bör förändras eftersom det:*

- riskerar att leda till snedvridningar och påverka konkurrensen negativt,
- skapar komplexitet för involverade aktörer, inte minst för företagen,
- är svårt att utvärdera.

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Förenkla ansökningsprocesserna genom att minska antalet främjandeaktörer och antalet system för ansökningar.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Inriktningen bör vara att skala ner de statliga företagsstöden generellt.

*Förslag: Utveckla gemensamma verktyg för ansökningsprocesserna, t.ex. en digital "en väg in"-lösning i linje med Danmarks och Finlands system.*

Företagarna har inga synpunkter på förslaget.

*Förslag: Skapa en struktur för utvärdering av stöden. Strukturen bör bl.a. bygga på att:*

- Stöden utformas på ett sätt som gör dem utvärderingsbara.
- Tillgången till data över stöden förbättras.
- Mer information kring insatserna dokumenteras.
- Stöden utvärderas av en oberoende myndighet, t.ex. Tillväxtanalys.

Företagarna instämmer överlag med förslagen. Inriktningen bör vara att skala ner de statliga företagsstöden generellt.

*Bredda och förenkla FoU-avdraget Förslag: Genomför förslagen som lämnas i betänkandet Skatteincitament för forskning och utveckling (SOU 2025:3), i syfte att förenkla och utvidga definitionerna av forskning och utveckling inom ramen för FoU-avdraget.*

Företagarna tillstyrker förslaget (se ovan).

*Samhällsekonomiskt effektiva krisstöd Bedömning: Stöd till företag i samband med kriser bör utformas så att de kan rullas ut snabbt, även om det innebär en sämre träffbild. Stöden bör snabbt rullas tillbaka när ekonomin återhämtar sig.*

Företagarna tillstyrker bedömningen. Stöden bör hellre utformas som skattenedsättningar än ansökningsförfaranden, och möjligheten till återkrav retroaktivt bör begränsas.

*Förslag: Slop det permanenta stödet vid korttidsarbete eftersom stöd till företag som drabbas av problem i ett normalt konjunkturläge riskerar att hämma strukturomvandlingen.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Det behövs bättre kunskap om effekterna av växa-stödet och personaloptionerna Förslag: Utvärdera det s.k. växa-stödet och undantaget i beskattningen för vissa personaloptioner i syfte att se hur de används i dag och om de bör förbättras eller slopas.*

Företagarna välkomnar en utvärdering av växa-stödet, men anser att ett eventuellt slopande bör kompenseras genom andra riktade skattenedsättningar.

*Förbättrade fåmansföretagsregler Förslag: Genomför förslaget som syftar till att förenkla beräkningsregeln samt förslagen om slopat löneuttagskrav och kapitalandelskrav som lämnas av Kommittén om förenklad beskattning av ägare till fåmansföretag (SOU 2024:36).*

Företagarna noterar att detta nyligen genomförts.

*Förslag: Utred förändringar av fåmansföretagsreglerna i syfte att minska snedvridningen som gynnar tillväxt i anställningar och att samtliga onoterade andelar ska beskattas enligt samma regler.*

Företagarna anser att detta enbart bör genomföras inom ramen för ett avskaffande av statliga inkomstskatten.

*Startup-visum Bedömning: Möjligheterna för personer från tredje land att starta företag och att arbeta i entreprenörsdrivna företag bör förbättras.*

Företagarna instämmer i denna bedömning.

*Förslag: Se över möjligheten att undanta delägare i svenska startups från lönegolvet i regelverket kring arbetskraftsinvandring.*

Företagarna anser att det skulle medföra svåra gränsdragningar om vad som är en startup.

*Förslag: Utred ett svenskt startupvisum.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bättre kunskap om skydd av immateriella tillgångar*

*Bedömning: Det krävs ett ökat fokus på immaterialrätt för forskare och entreprenörer genom:  
– Ökad information och bättre rådgivning om immaterialrätt i relevanta utbildningar.*

Företagarna instämmer i bedömningen i sak, men anser att det är oklart hur detta ska ske praktiskt.

– Förbättrade möjligheter för små aktörer att skydda sina immateriella tillgångar.

Företagarna instämmer i bedömningen.

## 4 Digitalisering och AI

*Öka kompetensen och spridningen av tekniken Bedömning: Det behövs kunskap om teknikutvecklingen som kan integreras inom olika forskningsområden samt i företag och andra organisationer.*

Företagarna lämnar denna bedömning utan synpunkter.

*För detta krävs följande:*

– Ökat antal STEM-utbildade.

Företagarna instämmer med ambitionen, men vill framhålla att dimensioneringen av utbildningar inte bör bli alltför centralstyrd.

– Att fler får tillgång till relevanta kurser vid lärosäten

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

– Mer interdisciplinärt forskningsarbete

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

– Ökade samarbeten mellan företag och lärosäten i syfte att underlätta implementering av teknik och nya processer i företag.

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

– Bättre förutsättningar för arbetskraftsinvandring och för utländska personer som studerat i Sverige att stanna kvar.

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Genomför en reform för datadelning Förslag: Genomför förslagen i utredningen om interoperabilitet vid datadelning (SOU 2023:96) för att skapa tydlighet kring interoperabilitet på nationell nivå.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Säkerställ tillgång till svenska data Bedömning: Tillgång till data är grundfundamentet för den digitala utvecklingen. Digitalisering, sammanställning och tillgängliggörande av data behöver därför vara en prioriterad uppgift i offentliga myndigheter.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Förstärk arbetet på Kungliga biblioteket (KB) att tillsammans med lämpliga samarbetspartners utveckla AI-modeller för svensk offentlig sektor.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Forskning bör ingå i SCB:s verksamhet i syfte att identifiera utvecklingspotential och öka användarvänligheten i statistiken.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.



*Utforma offentlighets- och sekretesslagen, OSL, så att datadelning mellan myndigheter blir huvudregel* Förslag: *Utforma offentlighets- och sekretesslagen, OSL, omvänt så att informationsutbyte som huvudregel är tillåtet mellan myndigheter.*

Företagarna godtar förslaget, men anser att integritetsskyddet behöver säkerställas.

*Ny registerlagstiftning* Förslag: *Ersätt nuvarande registerlagar med en enda registerlag.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Minska osäkerheten kring datahantering* Bedömning: *Osäkerheten kring hur existerande regelverk rörande data och integritetsskydd ska tolkas bör minskas.*

Företagarna instämmer med bedömningen.

*Förslag: Se över tillämpningen av dataskyddsförordningen (GDPR) i Sverige för att säkerställa att den inte blir striktare än i andra EU-länder. Verka för en gemensam översyn inom EU för att säkerställa en harmoniserad tillämpning som inte hindrar innovation.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Utred den totala regelbördan samt överlappande regler på digitaliseringsområdet ur näringslivets perspektiv.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Ta fram standardavtal för datadelning mellan företag och mellan företag och andra aktörer.*

Företagarna är skeptiska tillförslaget; vi anser att det bör vara upp till aktörerna.

*Förslag: Använd i större utsträckning regulatoriska sandlådor för att testa nya digitala lösningar.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Patent- och registreringsverket (PRV) ges i uppdrag att informera om upphovsrättsliga frågor.*

Företagarna har inga invändningar mot förslaget.

*Investera i förvaltningsgemensam digital infrastruktur* Bedömning: *Investeringarna i förvaltningsgemensam digital infrastruktur behöver öka.*

Företagarna lämnar bedömningen utan synpunkter.

*Förslag: Ta fram en årlig investeringsplan för samhällsinvesteringar i digital infrastruktur. Planen ska bl.a. innehålla planerade investeringar samt resultat och nyttohemtagning. Förslag på vilka investeringar som ska ingå bör tas fram av Digg i likhet med hur Trafikverket bereder nationell plan inom infrastrukturuområdet.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Inrätta ett nytt anslag i statsbudgeten där medel avsätts för att utveckla nödvändiga grundkomponenter i en digital infrastruktur för offentlig sektor. Medel ska användas för att finansiera regeringsuppdrag till myndigheter att utveckla lösningar som uppfyller offentlig sektors behov av t.ex. interoperabilitet, grundläggande säkerhet och sekretess. Områden som kan ingå är en statlig e-legitimation, statlig molntjänst för offentlig sektor och funktioner för auktorisation.*

*Uppdragen bör utformas i samråd med ansvariga myndigheter, vara långsiktiga och budgeteras för att möjliggöra rekrytering av den kompetens som erfordras för att klara utvecklingsuppdraget.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Tilldela Digg medel för bidragsutbetalning till andra myndigheter för mindre förvaltningsgemensamma investeringar i digital infrastruktur och digitala lösningar.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Klassificera investeringar i digital infrastruktur som samhällsinvesteringar.*

Företagarna lämnar förslaget utan synpunkter.

*Förslag: Regeringen bör ta initiativ till en marknadsplats för digitala lösningar riktade mot offentlig sektor, likt de marknadsplatser för digitala applikationer som i dag finns på den privata marknaden (t.ex. Apple Appstore eller Google Play). Marknadsplatsen ska vara tillgänglig för kommuner, regioner och myndigheter.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Det är dock viktigt att en sådan marknadsplats underlättar teknikspridning genom att bl.a. undanröja juridisk osäkerhet. Marknadsplatsen får inte utformas på ett sätt som skapar tröghet och inträdeshinder som försvårar för nya företag att lansera produkter och tjänster riktade till offentlig sektor.

*Förslag: Avsätt mer offentliga medel till beräkningskraft för forskning.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Inrätta ett AI-kompetenscentrum (en AI-verkstad) i enlighet med AI-kommissionens förslag för att stödja användning av avancerade digitala tekniker i de offentliga verksamheterna. Till centret bör även knytas en mobil insatsstyrka av kvalificerade handläggare som kan stödja myndigheter i implementeringen av avancerade digitala lösningar.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Automatiseringen av beslutsfattandet i offentligt finansierad verksamhet bör öka.*

Företagarna delar bedömningen.

*Förslag: Gör en översyn av områden där automatisering kan vara relevant. Översynen bör identifiera juridiska och förvaltningsmässiga hinder för automatisering och föreslå hur dessa kan undanröjas. Även fall där full automatisering inte är lämpligt, men där olika typer av beslutsstöd kan vara relevanta, bör inkluderas i analysen. Förslaget kan genomföras genom en utredning och bör samordnas med den förbättrade regelgivningsprocess som föreslås i Produktivitetskommissionens delbetänkande (SOU 2024:29 s. 205 ff.).*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: De institutionella förutsättningarna för en bred och effektiv användning av AI-teknik samt för företagsdynamik och innovation på området bör följas löpande. Vid behov bör en utredning tillsättas som föreslår förbättringar. Produktivitetskommissionen vill särskilt lyfta fyra områden:*

- Skattesystemets påverkan på investeringar.
- Bostadsmarknaden och förutsättningar för klusterbildning.
- Organisering av arbete om teknikutvecklingen förändrar arbetsdelningen.
- Konkurrensen på marknaden.

Företagarna tillstyrker förslaget.

## 5 Arbetsmarknad och kompetensförsörjning

*Bedömning: Sverige bör vara ett attraktivt land för högkvalificerade arbetskraftsinvandrare.*

Företagarna delar bedömningen.

*Förslag: Genomför de förslag för att stärka attraktiviteten för högkvalificerad arbetskraftsinvandring som tagits fram av utredningen om en behovsprövad arbetskraftsinvandring (SOU 2024:15):*

- Förlängd tillståndstid för EU-blåkort.*
- En utökad möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd för forskning och studier på forskarnivå inifrån Sverige.*
- Nyfödda barn till innehavare av vissa EU-relaterade tillstånd ska få ansöka om uppehållstillstånd inifrån Sverige.*
- Ett undantag från lönekrav för utlänningar som innehar uppehållstillstånd för forskning, studier inom högre utbildning m.m.*
- Ett undantag från lönekrav för vissa legitimerade yrken inom sjukvården.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Det bör bli enklare och mer attraktivt för utländska doktorander att stanna i Sverige efter sin utbildning.*

Företagarna delar bedömningen.

*Förslag: Genomför de förslag som tagits fram i promemorian Ds 2024:31 som syftar till att:*

- Utländska forskare och doktorander snabbare ska kunna beviljas permanent uppehållstillstånd.*
- Utländska forskare och doktorander ska ges större möjligheter att bl.a. byta grund för uppehållstillstånd inifrån landet samt resa in i och ut ur landet under Migrationsverkets pågående handläggning.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Genomför förslagen i SOU 2025:3 som bl.a. syftar till att förenkla och förtydliga kompetensregeln i expertskatteavdraget samt öka avdragets generositet.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Lönebildningen bör bli mer decentraliserad och flexibel så att relativlöner i högre utsträckning tillåts spegla förändringar i efterfrågan på arbetskraft.*

Företagarna delar bedömningen.

*Förslag: Medlingsinstitutet ges i uppdrag att analysera hur en flexiblare lönebildning kan åstadkommas.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Den statliga inkomstskatten sänks genom att skiktgränsen höjs och att skattesatsen sänks. Skiktgränsen föreslås höjas så att 5 procent av förvärvsinkomsttagarna betalar den statliga inkomstskatten och skattesatsen föreslås halveras från 20 procent till 10 procent.*

Företagarna tillstyrker i huvudsak förslaget. Utredningen lyckas inte på ett övertygande sätt argumentera för varför det, ur ett produktivitetsperspektiv, är viktigt att behålla en så pass hög högsta marginalsatt. Företagarna förordar i stället att den statliga inkomstkatten avskaffas.

*Förslag: I syfte att möjliggöra kortare, mer intensiva och effektivare utbildningar för vissa yrkesroller tillåts Myndigheten för yrkeshögskolan att bevilja stöd till utbildningar som i dagsläget helt eller delvis tillgodoses av universitet och högskolor.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Inrätta en ny nationell yrkesutbildning på gymnasial nivå med lägre studietakt och sänkta behörighetskrav.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Studie- och yrkesvägledningen bör stärkas och tillgängligheten till jämförbar information om utbildningskvalitet och prognoser över arbetsmarknadsutfall bör säkerställas.*

Företagarna delar bedömningen.

*Bedömning: Skolor bör aktivt arbeta med att låta elever träffa förebilder inom STEM-relaterade yrken från olika underrepresenterade grupper.*

Företagarna delar bedömningen.

*Bedömning: Gymnasieelever som studerar vid andra program än det naturvetenskapliga och tekniska bör ges större möjlighet att läsa mer matematik.*

Företagarna delar bedömningen.

*Bedömning: Ett tydligare fokus på ämneskunskaper och en mer väldefinierad lärarroll bedöms kunna öka studieron och förbättra kunskapsresultaten. Produktivitetskommissionen instämmer härvidlag i den allmänna inriktning som föreslås i andra aktuella utredningar kring läroplaner, lärarutbildning, betygssystem, extra anpassningar m.m.*

Företagarna delar bedömningen.

*Förslag: Omställningsstudiestödet bör reformeras med följande inriktning:*  
– Ansökningsperioden och CSN:s resurser dimensioneras så att sökanden får besked innan terminsstart.  
– CSN instrueras att prioritera de personer som bedöms ha störst nytta av stödet.  
– Bidragsdelen inom stödet sänks.

Företagarna tillstyrker förslaget. Hela omställningsstudiestödet och övrig verksamhet som sker inom ramen för omställningsorganisationerna bör dock utvärderas.

*Förslag: KK-stiftelsen bör ges resurser för att kunna finansiera utvecklingen av nya grundutbildningar inom den högre utbildningen som riktar sig till yrkesverksamma. Detta bör ske genom att regeringen och KK-stiftelsen träffar en överenskommelse.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Regeringen bör dock överväga om KK-stiftelsen är den mest lämpade parten.

*Bedömning: Verksamheten inom omställningsavtalen är omfattande och central för arbetsmarknadens omställningsförmåga. Den har dock sällan utvärderats, bl.a. eftersom det saknats tillräcklig tillgång till data. Produktivitetskommissionen bedömer att det är angeläget att*

även denna del av arbetsmarknaden utvärderas och uppmanar därför parterna att hitta en struktur för det.

Företagarna delar bedömningen.

*Förslag: Öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Det bör i första hand ske inom ramen för en omprioritering av arbetsmarknadspolitiken och inte genom nettotillskott av medel till densamma.

*Förslag: Definiera målgruppen för arbetsmarknadsutbildning i högre utsträckning utifrån den arbetssökandes jobbchanser efter avslutad utbildning snarare än tiden i arbetslöshet.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Dela upp Arbetsförmedlingens upphandlingar av arbetsmarknadsutbildning i regionala kontrakt för att minska risken för och konsekvenserna av överprövningar.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Dela föräldraförsäkringen mer lika mellan föräldrarna.*

Företagarna avstyrker förslaget. En mindre flexibel föräldraförsäkring skulle bl.a. missgynna företagare och riskerar därmed att minska företagandet. Det skulle i sin tur ha negativa effekter på dynamiken i svensk ekonomi.

## 6 Kapitalförsörjning

Bedömning: Offentlig finansiering via riskkapital och lån bör inriktas mot områden där privat finansiering underleverar, i syfte att undvika utträngning.

Företagarna delar delvis bedömningen. Som regel bör dock staten vara mycket återhållsam med försök att styra och påverka kapitalallokeringen. Det offentliga bör i första hand säkerställa goda ramvillkor för företagande, inklusive välfungerande kapitalmarknader.

*Förslag: Gör det möjligt för Riksgäldskontoret att låna mer än sitt nettolånebehov, i syfte att stärka likviditeten på räntemarknaden.*

Företagarna har inget att invända mot förslaget, men noterar att lånebehovet väntas öka kraftigt de kommande åren och att värdet av att införa en sådan möjlighet därför har blivit klart mindre.

*Bedömning: Aktörer på marknaden för företagsobligationer bör verka för en mer välfungerande marknad. Det kräver bl.a. ökade inslag av standardisering och transparens.*

Företagarna delar bedömningen.

*Förslag: Möjligheten att införa kontonummer- och funktionsportabilitet vid bankbyte bör utredas.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Förbjud användandet av s.k. listräntor.*

Företagarna lämnar förslaget utan erinran.

*Förslag: Sverige bör verka för en ökad integrering av de europeiska kapitalmarknaderna. Det bör dock inte ske på bekostnad av Sveriges välfungerande system och regelverk.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar bör utvärderas i syfte att säkerställa att den inte i onödan försvårar handel och investeringar. Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal bör ses över.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

## 7 Konkurrens och handel

*Förslag: Förbättra möjligheten att åtgärda eller förhindra konkurrensskadliga företagskoncentrationer, bl.a. genom att:*

- Ta bort den geografiska begränsningen som innebär att en företagskoncentration enbart kan förbjudas om koncentrationen sannolikt leder till en substantiell försämring av konkurrensen inom hela landet eller en avsevärd del av det.*
- Förläng tiden för särskilda undersökningar i koncentrationsprövningar.*
- Genomför förslaget om informationsplikt kring företagskoncentrationer som lämnats av Utredningen om nya konkurrensverktyg för väl fungerande marknader (SOU 2025:22).*
- Ta bort kravet om att de inblandade företagen ska ha haft en sammantagen omsättning på minst en miljard kronor i Sverige föregående räkenskapsår för att Konkurrensverket ska, när det är påkallat av särskilda skäl, kunna ålägga en part att anmäla koncentrationen.*

Företagarna tillstyrker den del av förslaget som rör informationsplikt, men avstyrker i huvudsak övriga delar.

*Förslag: Tillsätt en utredning med uppdrag att analysera om reglerna och organisationen kring konkurrensrättsliga mål är ändamålsenliga och kostnadseffektiva, samt föreslå nödvändiga förbättringsåtgärder.*

Företagarna har inget att invända mot förslaget.

*Förslag: Inför en möjlighet för Konkurrensverket att utreda hela marknader i syfte att identifiera eventuella hinder mot en effektiv konkurrens och kunna genomföra konkurrensfrämjande åtgärder.*

Företagarna avstyrker förslaget. Företagarnas synpunkter utvecklas bl.a. i vårt remissvar på SOU 2025:22 (KN2025/00748 och KN2025/00567).

*Förslag: Stärk reglerna mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Sverige bör fortsatt agera som en ledande förespråkare för öppenhet och frihandel. Viktiga delar i det arbetet är:*

- Motverka protektionistisk industripolitik och driv på för goda förutsättningar för näringslivet.*
- Ökad samstämmighet i implementeringen av regler på den inre marknaden.*
- Undvik tung regelbörda för den digitala ekonomin.*
- Fler frihandelsavtal med länder utanför EU.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Bedömning: Att gå med i euron skulle kunna öka produktivitetstillväxten i Sverige.*

Företagarna instämmer i bedömningen. Här bör det dock noteras att valet av vilken valuta som Sverige bör ha kan och bör baseras på fler överväganden än enbart dess effekt på produktivitetens utvecklingen.

## 8 Klimat- och industripolitik

**Bedömning:** Sverige bör säkerställa samhällsekonomiskt ändamålsenliga ramvillkor som möjliggör en hållbar klimatomställning. Det handlar bl.a. om energiförsörjning, samhällsplanering, tillståndsprövar, infrastruktur och andra förutsättningar för att bygga innovativa, lönsamma och konkurrenskraftiga företag i en fossilfri ekonomi.

Företagarna instämmer i bedömningen.

**Bedömning:** Politisk enighet kring klimatpolitikens långsiktiga inriktning och grundläggande förutsättningar bör eftersträvas. Stabila målsättningar och regelverk främjar hållbara klimatinvesteringar.

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Bedömning: Kostnadseffektivitet bör vara en bärande princip vid val och utformning av klimatpolitiska åtgärder. Det inkluderar bl.a. att:*

- *Tillämpa en enhetlig värdering av utsläppsminskningar, även i bedömningen av stödprogram.*
- *Utnyttja möjligheten för Sverige att tillgodoräkna oss internationella utsläppsminskningar.*
- *Undvika oproportionerliga dokumentations- och rapporteringskrav på företag och myndigheter.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Bedömning: Klimatpolitiken bör ta sin utgångspunkt i prissättning av utsläppen av växthusgaser.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Bensin- och dieselskatten bör höjas. Höjningen bör gälla åtminstone till dess att transportsektorn ingår i systemet för utsläppshandel.*

Företagarna avstyrker förslaget. Utsläpp från transportsektorn bör beskattas eller på annat sätt träffas av de klimatpolitiska styrmedlen, men att nu höja drivmedelsskatten riskerar att skapa dubbla styrmedel.

*Förslag: Styrmedelsutredningen (Dir. 2024:98) ges i uppdrag att utreda åtgärder för att begränsa klimatutsläppen från jordbrukssektorn. Bland annat bör sektorns undantag avseende koldioxid- och energiskatt ses över, liksom möjligheten att prissätta metanutsläpp.*

Företagarna tillstyrker i huvudsak förslaget, men vill framhålla att eventuella förändringar bör fasas in på ett sätt som undviker hastiga och kraftiga kostnadschocker för de berörda företagen.

*Förslag: Samtliga svenska nationella klimatmål ses över av Miljömålsberedningen med inriktningen att harmonisera dem fullt ut med de EU-beslutade målen. Detta i syfte att göra systemet enklare, tydligare och därmed effektivare.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Sverige bör också verka inom EU för att EU:s mål klarar en kostnad/nytta-kalkyl och utformas effektivt.

**Bedömning:** Fördelningseffekter av klimatpolitiska åtgärder bör om nödvändigt hanteras genom de ordinarie fördelningspolitiska verktygen, såsom de generella transfererings- och skattesystemen. Kompensationer som minskar den avsedda effekten av klimatstyrmedel bör undvikas.



Företagarna instämmer i bedömningen.

*Bedömning: Särskilda krav i offentlig upphandling är sällan en kostnadseffektiv åtgärd för minskade klimatutsläpp och bör inte göras obligatoriskt.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Bedömning: Utgångspunkten för svensk industripolitik bör vara att inte subventionera enskilda företag eller branscher.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Beslut om stödprogram och enskilda större företagsstöd ska föregås av en analys och särskilt utlåtande från relevanta expertmyndigheter, däribland Tillväxtanalys, Konkurrensverket och Kommerskollegium. Analysen ska baseras på tydliga kriterier och principer grundade i teoretisk och empirisk evidens.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Företagarna anser att antalet stödprogram och användandet av enskilda företagsstöd bör minska och att goda ramvillkor för företagande bör prioriteras.

*Förslag: Vid inrättande av ett selektivt stöd bör bl.a. följande principer beaktas i utformningen:*

- Neutralitet och transparens.
- Begränsa risken för det offentliga och säkerställ det privata ansvarstagandet.
- Kostnadseffektivitet.
- Kontinuerlig uppföljning och utvärdering.

Företagarna tillstyrker förslaget och vill samtidigt poängtera att också rättssäkerheten för stödmottagaren måste beaktas vid utformningen.

*Förslag: Se över befintliga stödssystem och strukturer inom klimat- och industripolitik så att de ligger i linje med de principer som Produktivitetskommissionen föreslår. Detta inkluderar bl.a. att:*

- Stödprogrammet Industriklivet avskaffas eller väsentligen förändras.
- Statens s.k. gröna kreditgarantier utvärderas.
- Myndighets- och förvaltningsstrukturen på området för grön industriomställning och företagsstöd ses över.

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Förslag om industripolitiska stöd inom EU bör bedömas utifrån samma kriterier som föreslås ovan avseende stöd på nationell nivå. Sverige bör fortsatt motverka uppluckring av reglerna för statsstöd. Sverige bör prioritera att på ett ordnat och strategiskt sätt hämta hem medel från EU-budgeten framför att inrätta nationella stödprogram.*

Företagarna instämmer i bedömningen men vill också poängtera att det är viktigt att godkända och implementerade statsstöd inte görs för administrativt betungande.

## 9 Energiförsörjning

*Bedömning: En långsiktig blocköverskridande överenskommelse bör ingås i syfte att skapa stabila spelregler för energimarknaden.*

Företagarna instämmer i bedömningen. Det kan dock noteras att liknande överenskommelser har funnits tidigare, men att de har spruckit. Andra åtgärder som kan minska den politiska osäkerheten

som är förknippad med stora och långsiktiga investeringar i t.ex. elsystemet bör därför också övervägas.

*Bedömning: Enligt de energipolitiska målen ska inriktningen på energipolitiken vara att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet. Krav som sätter restriktioner för hur dessa mål ska uppnås, t.ex. mål om energieffektivisering eller enskilda energislag (t.ex. förnybar produktion), bör undvikas.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Inför en trestegsprincip för utveckling av elsystemet. I första hand bör åtgärder genomföras för att optimera användningen av befintligt system. I andra hand bör begränsade ombyggnationer för att förstärka kapaciteten genomföras. I tredje och sista hand bör nyinvesteringar genomföras. Denna princip bör vara vägledande för regeringens och myndigheternas arbete inom energiområdet.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Förtydliga Svenska kraftnäts uppdrag rörande helhetsansvar för planeringen av elsystemet vad gäller utvecklingen av transmission, distribution och produktion för att främja samordningen av elsystemets utveckling.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Genomför förslagen i utredningen om översyn av regleringen på el- och naturgasområdena (SOU 2023:64) i syfte att uppnå en bättre balans på elnätmarknaden.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Statliga stödprogram bör användas för att säkerställa en ändamålsenlig utbyggnad av elsystemet på ett sätt som tillgodoser de energipolitiska målen. Stöd bör utformas stegvis med beaktande av de osäkerheter som finns rörande framtida elbehov och utifrån samhällsekonomiska och systemtekniska hänsyn. De kontrollstationer som finns inlagda på vägen till planeringsmålet om 300 TWh i den energipolitiska propositionen kan tjäna som utgångspunkt.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Regeringen bör gå vidare med planering för hur nyinvestering i kärnkraft kan komma till stånd, i första hand med målet att ersätta befintliga reaktorer när deras livslängd löper ut. Beredskap bör även finnas för en högre ambitionsnivå beroende på hur elektrifieringen av industrin fortskrider. Vid utformningen av ett eventuellt stödsystem för nyinvesteringar i kärnkraft bör även risken för att livstidsförlängning av befintliga reaktorer äventyras beaktas samt elmarknadens funktion värnas.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Vi hänvisar också till våra tidigare remissvar inom närliggande områden, t.ex. på promemorian Finansiering och riskdelning vid investeringar i ny kärnkraft (Fi2024/01624).

*Förslag: Analysera möjligheten att livstidsförlänga och kapacitetshöja befintliga kärnkraftsreaktorer ytterligare.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Ge åter Svenska kraftnät i uppdrag att bygga ut nätanslutningar till havs där det är samhällsekonomiskt motiverat som en del i att öka investeringsviljan i havsbaserad vindkraft.*

Företagarna tillstyrker delvis förslaget. Åtgärder ämnade att underlätta ny kraftproduktion bör dock i möjligaste mån utformas på ett teknikneutralt sätt och utgå från den nytta som tillförs systemet som helhet.

*Förslag: Gå vidare med förslag för att underlätta fortsatt utbyggnad av vindkraft på land genom t.ex. förenklade tillståndprocesser.*

Företagarna tillstyrker delvis förslaget. Företagarna ställer sig bakom ambitionen att de aktuella tillståndprocesserna bör förenklas, men vill understryka att eventuell utbyggnad bör ske på affärsmässiga grunder.

*Förslag: Analysera hur hinder för ökad vattenkraftsproduktion kan undanröjas utan att miljöbelastningen ökar.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Analysera möjligheterna att använda de s.k. flaskhalsinkomsterna för fler typer av åtgärder som kan förbättra elsystemet.*

Företagarna tillstyrker delvis förslaget, men efterfrågar en tydligare inriktning av vad som avses.

## 10 Bostadsmarknaden

*Förslag: Reformera och omreglera hyressättningsmodellen. Hyressättningen görs mer efterfrågebaserad och ger potentiella och nuvarande hyresgästers preferenser ett ökat genomslag. Den nya modellen fasas in stegvis, genom att ett tak för maximal årlig hyreshöjning införs. Modellen innebär att besittningsskyddet förblir starkt. Skatten på vissa hyresfastigheter höjs tillfälligt. Åtgärder som minskar segregationen bör övervägas.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Givet att det nuvarande systemet bidrar till segregation i många dimensioner är det dock inte uppenbart att en reformering skulle leda till ett behov av ytterligare åtgärder för att motverka segregationen.

*Förslag: Förenkla ändringar av en byggnads användningsområde, t.ex. när kontorslokaler byggs om till bostäder.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Beskattningen av bostäder bör vara neutral.*

Företagarna delar delvis bedömningen. Förändringar av bostadsbeskattningen måste dock ta eventuella legitimitetsproblem på allvar.

*Förslag: ROT-avdraget avskaffas.*

Företagarna avstyrker i huvudsak förslaget. Behovet av ROT-avdraget och hur ett eventuellt ROT-avdrag bäst bör utformas kan dock komma att förändras om andra större förändringar genomförs av t.ex. den statliga inkomstskatten.

*Förslag: Genomför en översyn av styrmedel som direkt eller indirekt kan antas påverka människors val av bostadsort, i syfte att minska oavsedda snedvridningar och öka neutraliteten.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

## 11 Kriminalitet och tillit

*Bedömning: I stället för att den upphandlande eller tillståndsgivande myndigheten ska påvisa huruvida en privat aktör är olämplig, bör det åligga den privata aktören att regelbundet och löpande kunna påvisa sin lämplighet.*

Företagarna delar inte bedömningen. De upphandlande myndigheternas kontroll och uppföljning bör i stället utvecklas och förstärkas.

*Förslag: Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) revideras för att möjliggöra starkare grindvaktsfunktioner mot kriminella och oseriösa aktörer. Om det inte bedöms vara möjligt att uppnå med en revidering av lagstiftningen bör LOV upphävas i sin helhet.*

Företagarna avstyrker förslaget. Grindvaktsfunktioner kan skapas på andra sätt. Myndigheternas kontroll bör stärkas i stället.

*Förslag: Uppgiftslämnandeskyldighet ska gälla för privata utförare av hälso- och sjukvård.*

Företagarna lämnar förslaget utan erinran.

*Förslag: Tillståndsplikt införs för ytterligare verksamheter inom hälso- och sjukvården, däribland primärvård.*

Företagarna avstyrker förslaget.

*Förslag: Kraven för att erhålla tillstånd att bedriva offentligt finansierad verksamhet skärps och beviljas endast om utförare bedöms uppvisa särskild lämplighet. En vandelsprövning ska göras vid utfärdande av nya tillstånd och befintliga tillstånd ska lättare kunna återkallas.*

Företagarna avstyrker delvis förslaget. Att snabbt kunna återkalla aktuella tillstånd på ett rättssäkert sätt när så krävs är dock viktigt.

*Förslag: Möjligheten att förvärva tillståndspliktiga verksamheter med aktiva tillstånd begränsas.*

Företagarna avstyrker delvis förslaget. Som regel bör myndigheternas tillsyn ha förmåga att uppnå det aktuella syftet.

*Förslag: Ett utförraregister för privata utförare av all offentligt finansierad verksamhet införs.*

Företagarna lämnar förslaget utan erinran.

*Bedömning: Möjligheterna för kommuner, regioner och myndigheter att dela information sinsemellan bör förbättras. Rättsvårdande myndigheter bör i större utsträckning få lämna information och underrättelser till kommuner, regioner och myndigheter när sådan information bedöms vara användbar.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Offentlighetsprincipen ska gälla för alla offentligt finansierade välfärdsverksamheter.*

Företagarna avstyrker förslaget. Målet med att införa offentlighetsprincipen – transparens och insyn – kan tillgodoses på mer ändamålsenliga sätt.

*Bedömning: Kraven för uteslutning av leverantörer vid upphandling bör sänkas och bli enklare att tillämpa för beställare.*

Företagarna delar inte bedömningen.

*Bedömning: Det bör bli lättare för offentliga organisationer att säga upp avtal med upphandlade aktörer.*

Företagarna delar inte bedömningen.

*Förslag: Det kommunala ansvaret för kontroll och uppföljning av verksamheter som lämnats över till privata utförare skärps.*

Företagarna avstyrker delvis förslaget. Utredningen konstaterar att det redan i dag åligger kommuner att kontrollera och följa upp de aktuella verksamheterna och motiverar inte varför ett utökat ansvar behövs.

*Förslag: Kommuner och regioner ges rätt att ta ut avgifter från privata utförare för den kontroll som utförs enligt bestämmelserna i kommunallagen (2017:725).*

Företagarna avstyrker förslaget. Företagarna anser att fler så kallade avgifter, som inte medför någon konkret motprestation från det offentliga, bör sänkas och i förlängningen finansieras via skatter.

*Förslag: Misstänkt korruption i kommuner och regioner ska omfattas av obligatorisk anmälningsskyldighet.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Regeringen bör överväga hur s.k. möjliggörare i större utsträckning kan motverkas och lagföras.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Marknaden för bolagsförmedling ska regleras och bolagsmäklare ska omfattas av tillståndsplikt.*

Företagarna avstyrker förslaget.

*Bedömning: Det bör bli enklare att avveckla företag.*

Företagarna delar delvis bedömningen. Det bör vara enkelt att avveckla företag när detta sker på ägarnas eget initiativ eller om det har varit inaktivt under en längre period.

*Bedömning: Arbetet med att motverka miljö- och avfallsbrottslighet bör intensifieras.*

Företagarna avstår från att yttra oss om förslaget. Arbetet med att motverka miljö- och avfallsbrottslighet är viktigt, men hur polisen väljer att prioritera sitt arbete bör som regel inte slås fast långsiktigt i offentliga utredningar.

*Förslag: Vidta åtgärder för att förebygga och lagföra miljö- och avfallsbrottslighet, bl.a. vissa förslag som lämnats av Miljöstraffrättsutredningen samt av Naturvårdsverket (2022).*

Företagarna avstår från att yttra oss om förslaget.

*Bedömning: Systemet med personlig assistans bör förändras för att motverka att kriminella och oseriösa aktörer verkar inom systemet. Om förändringar inom nuvarande system inte kan genomföras på ett sätt som framgångsrikt utestänger kriminella och oseriösa aktörer bör strukturen förändras, t.ex. genom att återta driften till att endast ske i offentlig regi.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Bedömning: Regeringen bör arbeta för att stärka det EU-rättsliga samarbetet kring arbetslivskriminalitet och näringsförbud.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Bedömning: Kriminalpolitik bör utvärderas i större omfattning och på ett mer vetenskapligt och metodologiskt stringent sätt, för att möjliggöra lärande och välinformerat beslutsfattande.*

Företagarna delar delvis bedömningen. Företagarna anser att det offentliga, när så är möjligt och rimligt, ska utforma förslag utifrån tillgänglig evidens och gott omdöme och på ett sätt som underlättar utvärdering. Politik är dock inte vetenskap, utan resultatet av att flera olika perspektiv, mål och värderingar möts. Politiken bör dock som regel utformas på ett så effektivt sätt som möjligt, givet de mål som den satt upp för sig själv. Detta gäller dock inte enbart kriminalpolitiken, varför Företagarna delvis vänder sig mot att utredningen lyfter fram just detta politikområde i detta sammanhang.

## 13 Kommunsektorn

*Bedömning: Statens nuvarande ordning för finansiering av kommunsektorn bidrar till otydlighet i ansvarsfördelningen och oförutsägbarhet i ekonomistyrningen, vilket försämrar förutsättningarna för att kunna bedriva effektiva verksamheter.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: En statlig garantimodell för kommunsektorns finansiering införs.*

Företagarna tillstyrker delvis förslaget. Utredningen konstaterar helt korrekt att statens beslut om statsbidrag kommer sent, vilket försvårar en rationell planering i kommunsektorn. Införandet av en garantimodell skulle inte lösa detta problem fullt ut, men kan möjligen lindra vissa av dess värsta avarter. Huruvida en garantimodell skulle innebära en förbättring eller försämring jämfört med nuvarande ordning beror dock på hur den utformas, bland annat avseende nivån på den garanterade uppräkningskraften. Det är troligt att kommunsektorn i dag verkar under antagandet om en implicit garanti – staten kommer troligen inte att låta kommunsektorns finanser försämrats för mycket för snabbt – och en mer explicit garanti skulle därför kunna skingra viss osäkerhet utan att nödvändigtvis leda till en mindre stram ekonomisk hushållning över tid.

*Förslag: En redovisning av hur förändrade statsbidrag och reformer påverkar kommuner och regioner ska göras i budgetpropositionen. I redovisningen ska bl.a. framgå hur statsbidragen till kommunsektorn utvecklas och har utvecklats både i realekonomiska termer samt justerat för demografiskt betingad konsumtion.*

Företagarna avstår från att yttra oss över förslaget. Företagarna står dock generellt bakom att förslagen i budgetpropositionen görs tydliga och förståeliga för såväl allmänheten som berörda myndigheter.

*Bedömning: Produktivitetsmätningar i offentlig sektor bör baseras på prestationsmått som kvalitetsjusteras där så är möjligt.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: SCB ges i uppdrag att ta fram och utveckla metoder och mått för kvalitetsjusterade produktionsvolym, samt att kontinuerligt hålla dessa mått uppdaterade i tidsserier.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: En statsbidragsportal för samtliga riktade statsbidrag tas fram, där all information om bidragen samlas och där ansökan, återrapportering samt redovisning sker.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Minska antalet riktade statsbidrag, framför allt inom områdena utbildning och hälso- och sjukvård, genom att de avslutas eller inordnas i sektorsbidrag.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Tillsätt en utredning i syfte att analysera de kommunala bolagens roll och betydelse för de kommunala verksamheterna samt ta fram förslag för att garantera insyn, ansvarsutkrävande, sund konkurrens och motverka korruptionsrisker.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Schablonersättningsnivåerna till kommuner och regioner för s.k. dold mervärdesskatt sänks för att inte skapa incitament för bolagisering av kommunal verksamhet av skattetekniska skäl.*

Företagarna tillstyrker delvis förslaget. Utredningen argumenterar förhållandevis väl för förslaget, men Företagarna anser att förändringar av regelverken rörande mervärdesskatt helst bör ske inom ramen för en större översyn ämnad att minska den administrativa bördan för företag och ökad neutralitet.

*Förslag: Regeringen ska ha beredskap att rikta särskilt stöd till kommuner som önskar att gå samman med andra kommuner eller ingå mellankommunal samverkan.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

## 14 Administration i offentlig sektor

*Bedömning: De externa kraven och målsättningarna för offentliga organisationer bör minska.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Begränsa generella rapporteringskrav i regleringsbrev och myndighetsuppdrag.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Rapportering och uppföljning av efterlevnad av olika typer av lagstiftningar och regelverk bör ske med längre intervaller än i dag för att minska rapporteringskraven på myndigheter och offentliga organisationer.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Statskontoret ges i uppdrag att gå igenom samtliga myndigheters regleringsbrev och föreslå utglesning av rapporteringsintervall för uppdrag och återrapporteringskrav. I uppdraget bör även ingå att se över myndigheters och organisationers rapportering till internationella organisationer och om den kan begränsas i omfattning.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Produktivitetskommissionen har i sitt delbetänkande (SOU 2024:29) lagt en rad förslag för en förbättrad process för regelgivning. De föreslagna åtgärderna skulle bidra till att minska administration också för offentliga organisationer och bör genomföras även av det skälet.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Ge ett antal lämpliga myndigheter i uppdrag att gå igenom sina föreskrifter i syfte att minska detaljeringsgraden och därmed administrationen för andra offentliga organisationer (inklusive kommuner och regioner) som träffas av föreskrifterna. Arbetet bör ske roterande för att över tid omfatta fler myndigheter.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Bedömning: Organisatorisk samverkan har sällan ett egenvärde och är ofta resurskrävande. Därför bör det provas noga i varje enskilt fall om samverkan är en effektiv metod för att lösa en uppgift. Samverkan bör huvudsakligen begränsas till när ett tydligt skäl identifierats för varför det är nödvändigt och ett tydligt och avgränsat mål formulerats för vad som ska åstadkommas. Regeringen bör här föregå med gott exempel, t.ex. vid utformandet av myndighetsuppdrag.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Bryt ut medel för förvaltning från befintliga anslag för utbildning och forskning genom att inrätta särskilda förvaltningsanslag för universitet och högskolor.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

## 15 Offentlig upphandling

*Bedömning: Den offentliga sektorn bör i högre grad utnyttja erfarenheter av tidigare leverantörsrelationer vid tilldelning av nya kontrakt.*

Företagarna instämmer i bedömningen.

*Förslag: Inför ett system där upphandlande organisationers erfarenhet av olika leverantörer kan registreras i syfte att kunna använda dessa erfarenheter som grund för tilldelning av kontrakt i andra upphandlingar.*

Företagarna tillstyrker förslaget. Det är dock av största vikt att ett sådant system inte leder till skadliga inträdeshinder och försvårar för nya aktörer att delta.

*Förslag: Sammanlänkade uppgifter om hela inköpsprocessen och hela inköpsvolymen bör samlas in i syfte att förbättra möjligheterna för analys och utvärdering. Upphandlingsmyndigheten bör samla in de uppgifter som dagens system tillåter och över tid bredda mängden i takt med att digitaliseringen av inköpsprocessen går framåt. Dessa uppgifter bör erbjudas som öppna data där så inte är olämpligt av säkerhetsskäl, integritetsskäl eller av hänsyn till företagshemligheter.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Bredda kravet på elektroniska inköp till hela den offentliga sektorn.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Etablera en statlig annonsdatabas med en roll likt EU:s gemensamma annonsdatabas Tenders Electronic Daily (TED) men för samtliga upphandlingsannonser i Sverige.*



Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Ge uppdrag till statliga myndigheter med en stor inköpsvolym att arbeta med kategoristyrning och inköpsanalyser.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Stärk Upphandlingsmyndighetens upphandlingsstöd.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: För över Kammarkollegiets uppgift att upphandla samordnade ramavtal och Myndigheten för digital förvaltnings uppgifter inom området elektronisk inköpsprocess till Upphandlingsmyndigheten.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Det bör bli svårare för leverantörer att få upphandlingar överprövade, bl.a. genom införandet av en avgift.*

Företagarna tillstyrker delvis förslaget. Det är dock viktigt att sådana avgifter utformas på ett sätt som inte missgynnar mindre företag och anbudsgivare jämfört med större. Vid fortsatt utredning bör det särskilt beaktas huruvida ändrade regler försvårar för legitima överprövningar.

*Förslag: Koncentrera upphandlingsmål till färre förvaltningsrätter och kammarrätter.*

Företagarna tillstyrker den allmänna inriktningen i förslaget, rörande att koncentrera prövningen av upphandlingsmål. Det kan dock göras på flera olika sätt, inklusive genom att inrätta en specialdomstol.

*Bedömning: Det europeiska upphandlingsregelverket bör utformas så att det offentliga kan göra goda affärer. Upphandlingsreglerna bör förändras så att upphandlande organisationer får större frihet kring hur upphandlingar genomförs, bättre möjligheter för förhandling med potentiella leverantörer och större utrymme för bedömningar baserade på erfarenheter.*

Företagarna instämmer i bedömningen. Det är önskvärt att möjligheten att basera bedömningar på tidigare erfarenheter stärks. Samtidigt måste det ske på ett sätt som inte leder till högre inträdeshinder för nya eller mindre aktörer.

## 16 Konkurrens inom välfärdssektorn

*Bedömning: Kvasimarknader bör regelbundet utvärderas och omregleras i syfte att åtgärda problem som eventuellt uppstått. Kapacitet för detta behöver säkerställas. Information som tas fram inom sådant arbete bör delas till allmänheten.*

Företagarna tillstyrker bedömningen. Debatten om kvasimarknader, konkurrensutsättning av offentlig tjänsteproduktion och privata utförare inom offentligfinansierad verksamhet har i alltför hög grad präglats av svepande påståenden kring effekten av olika driftsformer och liknande. I de flesta fall är det i stället regleringen, inklusive de konkreta incitamentsstrukturerna, av de aktuella systemen som avgör hur väl de fungerar. Denna reglering behöver kontinuerligt följas, utvärderas och förbättras för att säkerställa att de aktuella systemen fungerar så bra som möjligt.

*Bedömning: Det bör generellt ställas höga krav på aktörer för att få delta på en kvasimarknad. Att kraven uppfylls bör säkerställas både genom kontroll vid aktörers inträde och genom löpande tillsyn.*

Företagarna tillstyrker bedömningen.

*Bedömning: Det bör införas fler konkurrensfrämjande mekanismer i kvasimarknader, exempelvis standardval som premierar de bästa aktörerna.*

Företagarna tillstyrker bedömningen. Här är det dock viktigt att motverka perspektivträngsel och undvika att via valarkitektur och liknande försöka uppnå andra syften än de som de aktuella systemen är tänka att premiera.

## 17 Hälso- och sjukvård

*Bedömning: Primärvårdens roll bör stärkas och dess resursandel öka genom omfördelning inom vårdssystemet. Patienter bör styras mot primärvård som första vårdnivå.*

Företagarna avstår från att yttra sig kring bedömningen.

*Förslag: Omställningen till en stärkt primärvård ska följas genom de mått som föreslås av utredningen om Samordnad utveckling för god och nära vård (SOU 2018:39), bl.a. andelen utfärdade specialistbevis i allmänmedicin samt primärvårdens andel av de totala sjukvårdskostnaderna.*

Företagarna avstår från att yttra sig kring förslaget.

*Förslag: Kravet på regionerna att tillämpa lagen (2008:962) om valfrihetssystem som upphandlingsform för primärvård tas bort.*

Företagarna avstyrker förslaget.

*Förslag: Socialstyrelsen ska rikta stöd till vårdens huvudmän när de utformar sina ersättningssystem. Syftet är att skapa en större enhetlighet, främja kontinuitet, motverka förekomsten av oönskade incitament, minska detaljregleringen och fasa ut s.k. lågvärdevård.*

Företagarna tillstyrker förslaget.

*Förslag: Socialstyrelsen ska se över hälso- och sjukvårdens beskrivningssystem och förändra dessa för att stimulera en överföring av vård till öppnare vårdformer på lägsta effektiva omhändertagandenivå.*

Företagarna avstår från att yttra sig kring förslaget.

*Förslag: Primärvården ges ansvar för brådskande hälso- och sjukvård som inte kräver vård på akutsjukhus. För akuta besök på sjukhus införs remisskrav om inte särskilda skäl föreligger.*

Företagarna avstår från att yttra sig kring förslaget.

*Förslag: Staten ska ta ett tydligare strategiskt ansvar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.*

Företagarna avstår från att yttra oss kring förslaget.

*Bedömning: Staten bör bistå huvudmännen med samordning av vårdinfrastrukturplanering.*

Företagarna avstår från att yttra oss kring bedömningen.

*Förslag: Regionernas skyldighet att ersätta digital utomlänsvård enligt utomlänstaxan tas bort.*

Företagarna avstår från att yttra oss kring förslaget.

*Förslag: Systemet med privatpraktiserande läkare och fysioterapeuter verksamma genom den nationella taxan avslutas genom att LOL och LOF upphävs.*

Företagarna avstår från att yttra oss kring det specifika förslaget, men vill understryka att en mångfald av vårdgivare, inklusive mindre utförare, kan och bör vara en viktig del av vården.

*Bedömning: Statens bidrag för läkemedelsförmåner bör inte inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. Det särskilda statsbidraget för läkemedelsförmåner bör kvarstå.*

Företagarna avstår från att yttra oss kring bedömningen.

*Bedömning: Staten bör ta ett större ansvar för och tydligare styra centrala delar av vårdens digitalisering. Bedömning: Välfungerande digitala systemlösningar har potential att minska den tid och de resurser som i dag går till administration. Bedömning: Hälsodata bör i högre utsträckning kunna nyttjas för primär- och sekundäranvändning.*

Företagarna avstår från att yttra oss kring bedömningarna.

*Bedömning: Preventionsinsatser bör stärkas och prioriteras. Förslag: Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen ges ett gemensamt uppdrag att utforma ett nationellt reformprogram för stärkt egenvård samt beskriva vilken avlastning det skulle kunna innebära för hälso- och sjukvården*

Företagarna avstår från att yttra oss kring bedömningen.

Patrick Krassén  
Policychef  
Företagarna

Pernilla Norlin  
Samhällspolitisk chef  
Företagarna